

Tawureta Munsa Lewi Serexedube Bonsɔɛ xa Seriye Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Alatala naxa a xa seriye masen a xa jama be Annabi Munsa saabui ra. Na seriye sebexi kitaabui suuli kui naxee birin nalanxi xili falama «Tawureta Munsa.» Isirayila foloxi ki naxe nun e biraxi seriye naxan foxo ra, na birin sebexi na kitaabuie nan kui.

«Lewi Serexedube bonsɔɛ xa Seriye» findixi kitaabui saxan nde nan na Tawureta Munsa kui. A sebexi mixie nan be naxee nu Ala xa wali rabama Isirayilakae ya ma. Na mixie findixi Lewi bonsɔɛ nan na. Lewi nu findixi Annabi Yaxuba xa di nde nan na. Ala nu bara yaamari fi a Lewi xa die xa findi salide walikɛe nun serexedube ra.

A nu lanma Ala xa wali xa raba a raba ki ma. Na kui Annabi Munsa naxa na birin sebe kitaabui kui alako diine yareratie nun Isirayila jama xa na seriye kolon, e xa bira na foxo ra. Fe gbegbe sebexi yi kitaabui kui serexee xa fe ra. Ala nu wama nee xa ba e ba ki ma. A man naxa wa adama xa jere seniyenyi kui, alo Ala nu wama a xon ma ki naxe a xa jama be. A yaamari wuyaxi fixi ne alako adama xa Ala waxonfe kolon.

To mixie noma lonni gbegbe tode yi kitaabui kui. Won xa a kolon Alatala mu yaamarie fixi

mixie ma fufafu. Xa Ala bara seriye nde so adama yi ra, a na rabaxi fe nde nan ma. Ala wama a xa mixie xa seniyeen barima a a kolon e hēeri nan toma na kira seniyeenxi xon ma. Xa won bira Ala xa marasi foxo ra, won fe fanyi sotoma ne dunja, won man a soto aligiyama. Ala xa won mali alako janige xa lu won boje kui, won xa dunja igiri alo won Daa Marigi won nasixi ki naxe. Amina.

Tawureta Munsa Lewi Serexedube Bonsɔɛ xa Seriye

Serexe gan daaxi

¹ Alatala naxa Annabi Munsa xili a xa hōromolingira kui, a a masen a be, ² «A fala Isirayilakae be, naxan na wa serexe bafe n tan Alatala be, a xa xuruse lanma xa na mu a ra xuruse xungbe ba. ³ Xa a wama xuruse xungbe nan bafe serexe gan daaxi ra, fo a xa findi tuura ra lanyuru mu na naxan ma. A xa fa na ra n tan Alatala xa hōromolingira sode de ra, alako n xa a tongo. ⁴ Serexeba xa a belexe sa xuruse xun tagi, alako n tan Alatala xa na serexe tongo, a xa findi a xunsare ra a xa yunubi xa fe ra. ⁵ Na tuura xa faxa n tan Alatala ya i. Haruna xa di serexedube xa fa na tuura wuli ra, e xa a kasan serexebade seetie ma, serexebade naxan na n ma hōromolingira sode de ra. ⁶ E xa tuura bura, e fa a isege. ⁷ Haruna xa di serexedube xa yege radoxo, e te radexe. ⁸ E man xa serexe sube, a xunyi, nun a ture sa te i serexebade. ⁹ A furinge

nun a sanyie xa raxa. Serexedube xa na birin gan serexebade. Serexe gan daaxi na a ra naxan xiri rafan n tan Alatala ma.»

¹⁰ «Xa mixi wama serexe gan daaxi bafe xuruse lanma ra, a xa findi yexee kontonyi ra, xa na mu a ra sikote, lanyuru mu na naxan ma. ¹¹ Serexeba xa na kon naxaba serexebade koola mabiri n tan Alatala ya i. Haruna xa di serexedubee xa a wuli tongo, e xa a kasan serexebade seetie ma. ¹² E na ge sube ixabade, serexedube xa a sube, a xunyi, nun a ture sa te serexebade fari. ¹³ Serexeba xa serexe furinge nun a sanyie raxa. Serexedube xa na birin gan serexebade. Serexe gan daaxi na a ra naxan xiri rafan n tan Alatala ma.»

¹⁴ «Xa a wama xoni bafe serexe gan daaxi ra n tan Alatala be, fo a xa findi kolokonde nan na, xa na mu a ra ganbe yore ra. ¹⁵ Serexedube xa fa a ra serexebade, a a xunyi bolon a de i, a a sa te, a a gan. A wuli xa ifili serexebade seetie ma. ¹⁶ A xa a geme booto ba, a a wole te i xube xun, serexebade sogetede mabiri ra. ¹⁷ Serexedube xa a suxu a gabutenyie ma, a a iboo. A xa a gan, a findi serexe gan daaxi ra, naxan xiri rafan n tan Alatala ma.»

2

Sansi xori serexe

¹ «Xa mixi wama serexe bafe n tan Alatala be naxan findixi sansi xori ra, a xa a luxuta a fanyi ra. A xa ture sa a fari, a surayi fan sa ture fari.

² A xa na so Haruna xa di serexedubee yi ra. Serexedube nde xa sansi xori luxutaxi belexe ya keren ko, ture saxi naxan fari, a nun surayi, a

xa a sa te i. Na xa gan n tan Alatala be, a xa findi tonxuma ra na serexe birin xa fe ra. Serexe gan daaxi na a ra naxan xiri rafan n tan Alatala ma. ³ Sansi xori luxutaxi naxan luxi naa findima Haruna nun a xa die nan gbe ra. A seniyeen barima a baxi serexe ganxi nan na naxan baxi n tan Alatala be.»

⁴ «Xa mixi wama serexe bafe n tan Alatala be naxan findixi taami ganxi ra, a xa na yailan sansi xori luxutaxi ra lebini mu na naxan xun. Ture xa masunbu na fan na. Taami lebinitare xunxurie fan noma yailande, ture masoxi naxee ma.»

⁵ «Xa mixi wama serexe bafe naxan findixi taami gilixi ra, a xa na yailan sansi xori luxutaxi ra lebini mu na naxan xun. Ture xa masunbu na fan na. ⁶ A na ge gilinde, a xa igira, ture sa a ma, a xa findi serexe ra.»

⁷ «Xa mixi wama serexe bafe naxan findixi taami ra naxan ganxi tunde kui, a xa na yailan sansi xori luxutaxi nun ture ra. ⁸ A lanma mixi xa fa na serexe mooli ra n tan Alatala be. Xa na bara so serexedube yi ra, a na xaninma serexebade.

⁹ A xa nde tongo naxan findima tonxuma ra, a xa na gan serexebade fari, a xa findi serexe ra, naxan xiri rafan n tan Alatala ma. ¹⁰ Sansi xori dinxi naxan luxi a findima Haruna nun a xa die nan gbe ra. A seniyeen barima a baxi serexe ganxi nan na naxan baxi n tan Alatala be.»

¹¹ «Serexe naxan birin bama n tan Alatala be, lebini yo naxa lu a xun. A mu lan wo xa serexe gan daaxi yo ba n tan Alatala be lebini na naxan xun, xa na mu a ra kumi. ¹² Wo noma lebini nun kumi sade sansi bogi singee xun ma naxee bama serexe ra n tan Alatala be, kono e naxa gan serexebade fari. ¹³ Foxoe xa sa na serexe mooli

birin ma, barima na bara findi saate tonxuma ra wo tan nun wo Marigi Ala tagi. Fɔxɔɛ xa sa wo xa serexɛ birin ma.»

¹⁴ «Xa wo wama serexɛ bafe n tan Alatala bɛ wo xa sansi bogi singe ra, wo xa tonsɔɛ nɛɛɛ gan, ¹⁵ wo ture nun surayi sa a xun, a xa findi sansi bogi singe serexɛ ra. ¹⁶ Serexedube xa nde tongo na sansi xɔri, ture, nun surayi ra, na xa findi tonxuma ra. A xa na gan serexɛbade fari. A xa findi serexɛ ra, naxan xiri rafan n tan Alatala ma.»

3

Xanunteya serexɛ

¹ «Xa mixi wama xuruse xungbe bafe xanunteya serexɛ ra n tan Alatala bɛ, xuruse xɛmɛma, xa na mu a ra ginɛma, a xa findi xuruse ra lanyuru yo mu na naxan ma. ² A xa a bɛlɛɛ sa na xuruse xun tagi n tan Ala xa hɔrɔmɔlingira sode de ra, a a kɔn naxaba. Haruna xa di serexedubeɛ xa na xuruse wuli kaɣan serexɛbade seɛtie ma. ³ Xanunteya serexɛ kui, a lanma ture naxan na furingɛ seɛti ma, a xa gan tɛ i n tan Alatala ya i, ⁴ a nun a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a bɔɲɛ ma. ⁵ Haruna xa die xa na birin gan serexɛ gan daaxi xun ma, naxan na ganfe serexɛbade fari. A xa findi se xiri jɔxunmɛ ra n tan Alatala bɛ.»

⁶ «Xa mixi wama xuruse lanma bafe xanunteya serexɛ ra n tan Alatala bɛ, xuruse xɛmɛma, xa na mu a ra ginɛma, a xa findi xuruse ra lanyuru yo mu na naxan ma. ⁷ Xa mixi wama yɛxɛɛ bafe serexɛ ra, a xa na masen n tan

Alatala be. ⁸ A xa a belexe sa a xun tagi, a fa a kon naxaba n tan Ala xa horomolingira sode de ra. Haruna xa di serexedubee xa na xuruse wuli kasan serexebade seetie ma. ⁹ Yi xanunteya serexe kui, a lanma a ture, a xuli, ture naxan na furinge seeti ma, ¹⁰ a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a boje ma, na birin xa gan te i n tan Alatala ya i. ¹¹ Serexedube xa na gan serexebade fari. Te xa na birin gan. Na bara findi serexe gan daaxi ra n tan Alatala be.»

¹² «Xa mixi wama si bafe serexe ra, a xa na masen n tan Alatala be. ¹³ A xa a belexe sa a xun tagi, a fa a kon naxaba n tan Ala xa horomolingira sode de ra, Haruna xa di serexedubee xa na xuruse wuli kasan serexebade seetie ma. ¹⁴ Yi xanunteya serexe kui, a lanma a ture naxan na furinge seeti ma, ¹⁵ a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a boje ma, na birin xa gan te i n tan Alatala ya i. ¹⁶ Serexedube xa na gan serexebade fari. Te xa na birin gan. Na bara findi serexe gan daaxi ra n tan Alatala be naxan xiri rafan n ma.»

¹⁷ «Mixi yo naxa sube ture don, mixi yo naxa sube wuli min. Wo sabati dede, na bara findi yaamari ra naxan mu kanama abadan.»

4

Yunubi xafari serexe

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be,
² «A fala Isirayilakae be, xa mixi nde sa yunubi raba, konɔ a mu keli a panige ma, a xa bira yi seriyɛ foxo ra. ³ Xa serexedube kuntigi sa Ala xa yaamari nde matandi, na fa findi yunubi ra

nama be, a lanma a xa tuura ba serexe ra n tan Alatala be, lanyuru mu na naxan ma, alako na xa findi yunubi xafari serexe ra a be. ⁴ A xa tuura xanin n tan Ala xa horomolingira sode de ra n ya i, a a belexe sa a xun tagi, a fa a kon naxaba n tan Alatala ya i. ⁵ Serexedube kuntigi xa na tuura wuli xanin n ma horomolingira kui, ⁶ a a belexesole ragoro na wuli xora, a a kasan sanya solofere dugi ya ra naxan gbakuxi yire seniye nxi ma n tan Alatala ya i. ⁷ Serexedube xa wuli nde sa ferie ma naxee na surayi serexebade tunxunyi naani ra, naxan na n tan Alatala ya i n ma horomolingira kui. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma, naxan na n tan Alatala xa horomolingira sode de ra. ⁸ A xa ture birin ba tuura ma naxan findixi yunubi xafari serexe ra, ture naxan na a furinge seeti ma, ⁹ a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a boje ma. ¹⁰ A xa na raba alo xanunteya serexe rabama ki naxe. Serexedube xa na gan serexe gan daaxi serexebade fari. ¹¹ Konu tuura kiri, a sube, a xunyi, a sanyie, a furinge, nun a naje, ¹² na tuura donxoe birin xa xanin jama yonkinde fari ma, yire seniye nxi, te xube wolema dennaxe. Menni a xa gan te ra na te xube fari.»

¹³ «Xa Isirayila jama birin nan sa n tan Ala xa yaamari nde matandixi, konu na mu keli e janige ma, na findima yunubi ra e be. ¹⁴ E na fahaamui soto na ma temui naxe, jama xa tuura yore ba serexe ra n tan Alatala be horomolingira sode de ra naxan findima yunubi xafari serexe ra e be. ¹⁵ Nama forie xa e belexe sa tuura xun tagi

n tan Alatala ya i, e a kɔn naxaba. ¹⁶ Serexedube kuntigi xa na tuura wuli xanin n tan Ala xa hɔrɔmɔlingira kui, ¹⁷ a a belexesole ragoro na wuli xɔɔra, a a kasan sanya solofere dugi ya ra naxan gbakuxi yire seniyenxi ma n tan Alatala ya i. ¹⁸ Serexedube xa wuli nde sa ferie ma naxee nu na serexebade tunxunyi naani ra, naxan na n tan Alatala ya i n ma hɔrɔmɔlingira kui. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma, naxan na n ma hɔrɔmɔlingira sode de ra. ¹⁹ A xa ture birin ba tuura ma, a na gan serexebade fari. ²⁰ A xa yi tuura ba serexe ra alo naxan bama yunubi xafari serexe ra. E ba ki birin keren. Na kui, serexedube serexe bama naxan findima e xunsare ra, alako e xa yunubie xa xafari. ²¹ A xa na tuura xanin pama yonkinde fari ma, a xa a gan alo boore tuura ganma ki naxe. Na findima yunubi xafari serexe nan na pama be.»

²² «Xa mange nde a Marigi Alatala xa yaamari nde matandi, kɔnɔ na mu keli a panige ma, na findima yunubi ra a be. ²³ A na fahaamui sɔtɔ na ma temui naxe, a xa sikote ba serexe ra, lanyuru mu na naxan ma. ²⁴ A xa a belexe sa sikote xun tagi ma n tan Alatala ya i, a a kɔn naxaba serexe gan daaxie kɔn naxabama dennaxe. Yunubi xafari serexe na a ra. ²⁵ Serexedube xa a belexesole ragoro na wuli xɔɔra naxan baxi yunubi xa fe ra, a nde sa ferie ma naxee na serexe gan daaxi serexebade tunxunyi naani ra. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma. ²⁶ A xa na ture birin gan serexebade fari, alo xanunteya serexe

rabama ki naxe. Na kui serexedube xunsare serexe bama mange be, alako a xa yunubi xa xafari.»

²⁷ «Xa mixi nde sa a Marigi Alatala xa yaamari nde matandi, kono na mu keli a janige ma, na findima yunubi ra a be. ²⁸ A na fahaamui soto na ma temui naxe, a xa si gine ba serexe ra, lanyuru mu na naxan ma, a xa yunubi xa fe ra. ²⁹ A xa a belexe sa na yunubi xafari serexe xun tagi, a a kon naxaba serexe gan daaxie kon naxabama dennaxe. ³⁰ Serexedube xa a belexesole ragoro na wuli xora naxan baxi yunubi xa fe ra, a nde sa ferie ma naxee na serexe gan daaxi serexebade tunxunyi naani ra. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma. ³¹ A xa na ture birin ba si ma, alo xanunteya serexe rabama ki naxe, a na gan serexebade fari, a xa findi se xiri joxunme ra n tan Alatala be. Na kui serexedube xunsare serexe bama na mixi be, alako a xa yunubi xa xafari.»

³² «Xa a yexee bama yunubi xafari serexe ra, fo a xa findi yexee ginema lanyuru mu na naxan ma. ³³ A xa a belexe sa na yunubi xafari serexe xun tagi, a a kon naxaba serexe gan daaxie kon naxabama dennaxe. ³⁴ Serexedube xa a belexesole ragoro na wuli xora naxan baxi yunubi xafari serexe ra, a nde sa ferie ma naxee na serexe gan daaxi serexebade tunxunyi naani ra. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma. ³⁵ A xa na ture birin ba yexee ma, alo xanunteya serexe rabama ki naxe, a xa na gan serexee fari naxee ganma serexebade

fari. Na kui serexedube xunsare serexe bama na mixi be, alako a xa yunubi xa xafari.»

5

Yunubi ndee nun e xa serexe

¹ «Xa mixi nde sa a me e seedee xilima kiiti nde ma, kono a gundi seedeyaxi fe naxan ma a mu na fala pama be, na yunubi luma a xun ma. ² Xa mixi din se seniyentare ra a mu a kolon, alo sube raharamuxi binbi, xa na mu a ra xuruse seniyentare binbi, xa na mu a ra bubuse seniyentare binbi, na mixi fan findima ne mixi seniyentare ra, a yunubi soto na kui. ³ Xa mixi nde sa din se seniyentare ra naxan kelixi adamadi fate ma, a fa li a mu a kolon na temui, xa a sa a kolon temui naxe, a findima seniyentare ra, a yunubi sotoma na kui. ⁴ Xa mixi nde sa a kali fufafu, fe fanyi xa na mu a ra fe jaaxi ra, a fa neemu na ma, a na ratu na fe ma temui naxe, a findima seniyentare ra, a yunubi soto na kui.»

⁵ «Naxan na yunubi mooli rabama, a lanma a xa a ti na ra. ⁶ A xa yexee gine, xa na mu a ra si gine ba yete ragbilen serexe ra n tan Alatala be. Na kui serexedube yunubi xafari serexe bama a be, alako a xa yunubi xa xafari.»

⁷ «Xa feere mu na a yi ra na serexe xa fe ra, a xa kolokonde firin xa na mu a ra ganbe firin ba serexe ra n tan Alatala be. Keren xa findi yunubi xafari serexe ra, boore xa findi serexe gan daaxi ra. ⁸ A xa e xanin serexedube xon, serexedube xa yunubi xafari serexe nan singe ba. A xa a konyi gira, kono a naxa a xunyi ba a de i. ⁹ A a wuli nde kasanma serexebade seeti ma, wuli naxan

luxi, a na ifilima serexebade lanbanyi. Yunubi xafari serexe na a ra. ¹⁰ Serexedube xa na xoni firin nde ba serexe gan daaxi ra a raba ki ma. Na kui, serexedube xunsare serexe bama a be a xa yunubi rabaxi xa fe ra, alako a xa xafari.»

¹¹ «Xa feere mu na a yi ra kolokonde firin, xa na mu a ra ganbe firin sotofe ra, a xa sansi xori dinxi konbo ya keren nun a tagi ba yunubi xafari serexe ra. A naxa ture, xa na mu a ra surayi sa na fari de, barima yunubi xafari serexe na a ra. ¹² A xa na xanin serexedube xon ma, serexedube suxu keren ganma serexebade fari tonxuma ra. A na rabama serexee fari naxee ganma serexebade fari, barima yunubi xafari serexe na a ra. ¹³ Na kui serexedube xunsare serexe bama a be, alako a xa yunubi rabaxi xa xafari. Sansi xori dinxi naxan luxi a findima serexedube nan gbe ra.»

¹⁴ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁵ «Xa mixi nde sa se nde tongo naxan findixi n tan Alatala gbe ra, konɔ a mu a kolon a na yunubi mooli rabaxi, a xa yexee kontonyi ba yete ragbilen serexe ra n tan Alatala be a xa yunubi xa fe ra. A mu lanma lanyuru yo xa lu na yexee ma, a sare fan xa lan sare ma naxan nawalima hɔrɔmɔlingira kui. ¹⁶ A xa na se tongoxi ragbilen serexedube ma, a man xa kobiri sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na se sare nan itaxunma doxo suuli ra, a fa doxo keren ba a ra, a na so serexedube yi ra. Na kui serexedube xunsare serexe bama a be sikote ra naxan findi yete ragbilen serexe ra, alako a xa yunubi xa xafari. ¹⁷ Mixi naxan yunubi rabama, a n tan Alatala xa yaamari nde matandi, hali

a mu a kolon, na bara yunubi soto, fo a xa na sare fi. ¹⁸ A lanma a xa sikote ba yete ragbilen serexe ra, lanyuru mu na naxan ma, naxan sare lanma seriye ma. Na kui serexedube xunsare serexe bama a be a xa yunubi xa fe ra, a naxan nabaxi a mu a kolon, alako a xa yunubi xa xafari. ¹⁹ Na bara findi yete ragbilen serexe ra, barima a yunubi soto ne n tan Alatala ra.»

²⁰ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²¹ «Xa mixi nde sa yunubi soto, a fe jaaxi raba n tan Alatala ra, alo a ngaxakerenyi madaxufe se nde xa fe ra, naxan nu bara taxu a ra, xa na mu a ra a naxan mupa, xa na mu a ra a naxan baxi a boore yi ra funmalaya ra, ²² xa na mu a ra se loxi a naxan toxi, a fa wule fala na xa fe ra kali ra, ²³ na yunubi raba mooli lanma a xa na se mupaxi ragbilen. Xa a mupaxi ne ba, xa a taxuxi ne a ra ba, xa se loxi na a ra a naxan toxi ba, ²⁴ xa se na a ra wule fala naxan ma fe ra kali ra, a xa na ragbilen a kanyi ma keren na, a man xa kobiri sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na se sare nan itaxunma doko suuli ra, a fa doko keren ba a ra, a na so na kanyi yi ra. ²⁵ A man xa yexee kontonyi xanin serexedube yire yete ragbilen serexe ra Alatala be. Fi yo naxa lu na yexee ma, a sare fan xa lan seriye ma. ²⁶ Na kui serexedube xunsare serexe bama a be n tan Alatala ya i, alako a xa yunubi, a naxan nabaxi, na xa xafari.»

6

Seriye serexedube be

Serexe gan daaxi seriye

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «Yi yaamari so Haruna nun a xa die yi ra: Seriyε nan ya serexe gan daaxi xa fe ra. Serexe gan daaxi xa lu serexebade fari kœ ra, a xa gan han geesege. ³ Serexedube xa donma ragoro a ma, a xa wantanyi fiixe fanyi so a ra, a xa te xube ba serexe gan daaxi bun ma, a a sa serexebade seeti ma. ⁴ A na ge na wali ra, a xa a xa dugi fanyi ba a ma, a xa dugi gbete ragoro a ma, alako a xa na te xube xanin nama yonkinde fari ma, yire seniyenxi. ⁵ Te naxan dexexi serexebade bun ma, na naxa xuben. Geesege birin serexedube xa yege radoxo, a xa te xuru, a serexe gan daaxi sa na fari. A xanunteya serexε ture fan ganma naa ne. ⁶ Na te dexema temui birin serexebade bun ma, a mu xubenma.»

Sansi xori dinxi seriyε

⁷ «Seriye nan ya sansi xori dinxi serexe xa fe ra. Haruna xa die xa fa na serexe ra serexebade n tan Alatala ya i. ⁸ Serexedube xa suxu keren ko sansi xori dinxi ra, a nun ture, a nun surayi naxan birin sama a fari, a xa na birin gan serexe tonxuma ra serexebade fari. Na xiri rafan n tan Alatala ma. ⁹ Naxan luxi, Haruna nun a xa die xa na don a lebinitare ra, hœromolingira tete seniyenxi kui. ¹⁰ A mu lanma a xa jin lebini ra, barima a fatanxi n ma serexe gan daaxie nan na naxee seniyenxi han alo yunubi xafari serexe nun yete ragbilen serexe. ¹¹ Haruna xa di xemε nœma na donde. Yaamari na a ra wo bœnsœ be naxan mu kanama abadan. Mixi naxan birin a makœrema na serexe gan daaxie ra naxee bama n tan Alatala be, na kanyie seniyenma ne.»

¹² Alatala naxa a masen Annabi Munsa be,
¹³ «Haruna tima serexedube kuntigi ra loxoe naxe, a lanma a tan Haruna nun a xa die xa sansi xori fanyi dinxi konbo ya keren ba serexe ra. Na serexe tagi bama geesege, boore tagi bama nunmare. Na mooli xa raba mixi tima serexedube kuntigi ra temui naxe. ¹⁴ Yi sansi xori dinxi xa gilin tunde kui, ture xa sa a ma. A na jon, a xuntunyie xa gan te xora, a xa findi xiri joxunme ra Alatala be. ¹⁵ Serexedube naxan findima Haruna joxoe ra xa na serexe mooli ba. A xa raba na ki ne temui birin n tan Alatala ya i. Na serexe birin xa gan. ¹⁶ Serexedube xa serexe birin xa gan, e naxa na sese don.»

Yunubi xafari serexe seriye

¹⁷ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be,
¹⁸ «Yi yaamari so Haruna nun a xa die yi ra: «Seriye nan ya yunubi xafari serexe xa fe ra. Yunubi xafari serexe kon naxabama serexe gan daaxi kon naxabade ne, barima se seniye nxi na a ra. ¹⁹ Serexedube naxan yunubi xafari serexe bama, a na donma n tan Ala xa hromolingira tete seniye nxi nan kui. ²⁰ Naxan yo dinma na serexe ra, na kanyi seniye nma ne. Xa na wuli sa kasan dugi nde ma, na dugi xa xa yire seniye nxi. ²¹ Xa na sube pinma tunde mooli nde kui naxan maniya feje ra, a na ge a pinde, na tunde xa kana. Xa a pinma tunde kui naxan yailanxi yoxui ra, na tunde xa maxa a fanyi ra ye ra. ²² Xeme serexedube birin xa na don, barima serexe seniye nxi na a ra. ²³ Konso mixi yo naxa yunubi xafari serexe don, naxan wuli xaninma

hōrōmōlingira kui xunsare ra. Na serexe mooli xa gan te ra.»

7

Yete ragbilen serexe seriye

¹ «Yete ragbilen serexe seriye nan ya: Serexe seniyenxi na a ra. ² Yete ragbilen serexe kōn naxabama serexe gan daaxi kōn naxabade nē. A wuli xa kasan serexebade seetie ma. ³ A ture birin, a xuli, a ture naxan na a furinge seeti ma, ⁴ a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a bōpe ma, na birin xa ba serexe ra. ⁵ Serexedube xa na birin gan serexebade fari serexe gan daaxi ra Alatala bē. Yete ragbilen serexe na a ra. ⁶ Xeme serexedubee nan na donma yire seniyenxi kui, barima serexe seniyenxi na a ra. ⁷ Yunubi xafari serexe nun yete ragbilen serexe, e seriye birin keren. Serexedube naxan na xunsare serexe baxi, a tan nan na sube donma. ⁸ Serexe gan daaxi kiri fan luma serexedube yi ra naxan na baxi serexe ra.»

⁹ «Sansi xōri dinxi serexe naxan ganxi nun naxan gilixi, e fan findima serexedube nan gbe ra, naxan e baxi serexe ra. ¹⁰ Sansi xōri dinxi serexe naxan mu ganxi, ture gbansan nan saxi a ma, xa na mu a ra ture mu saxi a ma, nee findima Haruna xa di birin nan gbe ra.»

Xanunteya serexe seriye

¹¹ «Xanunteya serexee seriye nan ya, naxan bama n tan Alatala bē. ¹² Xa mixi nde wama tantui serexe bafe, a man xa taami lebinitaree yailan ture ra, a nun taami xunxurie ture saxi naxee ma, nun taami xunxuri naxee ramulanxi

ture ra. ¹³ A na xanunteya serexe bama temui naxe, naxan findixi tantui serexe ra, a xa taami fan jin lebini na naxan xun. ¹⁴ Nde xa ba na taami mooli birin na, a findi serexedube gbe ra, naxan xanunteya serexe wuli kasanma serexebade setie ma. ¹⁵ Na xanunteya serexe sube donma a ba loxoe ne, sese naxa lu han geesege.»

¹⁶ «Xa laayidi serexe bama, xa na mu a ra serexe janigexi, na sube xa don a ba loxoe ne, konɔ xa nde sa lu a noma donde geesege fan. ¹⁷ Xa a donxoe sa lu han na fan kuye iba, na sube xa gan gbiki na xi saxan nde loxoe ma. ¹⁸ Xa mixi nde sa a yete xa xanunteya serexe sube don na xi saxan nde loxoe ma, Ala mu a xa serexe tongoma. A luma alo a mu serexe yo baxi, barima na sube findixi se seniyantare nan na. Mixi naxan na rabama, a yunubi sotoma na kui.»

¹⁹ «Serexe sube naxan dinma se seniyantare ra, a mu lanma na sube xa don. Fo a xa gan ne gbiki. Mixi seniyenxi nan noma na xanunteya serexe sube donde, ²⁰ konɔ seniyantare mu noma n tan Alatala xa xanunteya serexe donde, a raminima ne Isirayila pama ya ma. ²¹ Mixi naxan a belexe dinma se seniyantare ra naxan kelixi adamadi ma, xa na mu a ra a belexe din sube seniyantare ra, xa na mu a ra se gbete naxan mu seniyenxi, xa na kanyi fa n tan Alatala xa xanunteya serexe don, a raminima ne Isirayila pama ya ma.»

²² Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²³ «A fala Isirayilakae be, «Wo naxa ninge, yexee, nun si ture don. ²⁴ Wo noma xuruse ture rawalide alo wo wama a xon ma ki naxe xa a faxa

a yete ma, xa na mu a ra sube xaape nde naxa a faxa, konɔ wo mu nɔma a donde. ²⁵ Naxan yo ture donma, naxan nɔma rawalide serexe gan daaxi ra n tan Alatala be, na kanyi raminima ne Isirayila jama ya ma. ²⁶ Wo man mu lanma wo xa xoni wuli, xa na mu a ra xuruse wuli yo min yire birin wo na dennaxe. ²⁷ Naxan yo wuli minma, na kanyi raminima ne Isirayila jama ya ma.»

²⁸ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²⁹ «A fala Isirayilakae be, «Naxan xanunteya serexe bama n tan Alatala be, a xa n tan Alatala gbe fi n ma. ³⁰ A xa na xuruse ture nun a sisi xanin n tan Alatala yire alako a xa gan te ra n tan Alatala be. A lanma a xa na xuruse sisi lintan n tan Alatala ya i a masenfe ra n be, na findixi n tan nan gbe ra. ³¹ Serexedube xa na ture gan serexebade fari. Na xuruse kanke luma Haruna nun a xa die nan be. ³² Wo xa xanunteya serexee kui, wo man xa xuruse yirefanyi tabe fi serexedube ma. ³³ Xuruse yirefanyi tabe xa findi serexedube nan gbe ra naxan bara wuli nun ture ba xanunteya serexe ra. ³⁴ N bara nate tongo naxan mu kanama abadan, Isirayilakae xa xanunteya serexee kui, e xuruse kanke naxan lintanxi n tan Ala ya i, a nun xuruse yirefanyi tabe e naxan baxi, na birin xa findi serexedube Haruna nun a xa die gbe ra. ³⁵ Kabi Haruna nun a xa die findi n tan Ala xa serexedubee ra, e na nan sotoma n tan Alatala xa serexe gan daaxie ya ma. ³⁶ E to findi serexedubee ra, n tan Alatala naxa na yaamari fi Isirayilakae ma. Yaamari na a ra naxan mu kanama abadan.»

³⁷ Seriyε nan na ki serexεe xa fe ra, serexε gan daaxi, sansi xori dinxi serexε, yunubi xafari serexε, yetε ragbilen serexε, serexedube ti serexε, nun xanunteya serexε. ³⁸ Alatala nu bara na birin masen Annabi Munsa be Turusinina geya fari a to Isirayilakae yamari e xa fa serexεe ra Turusinina gbengberenyi ma.

8

Serexedubee dɔxo serexε

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «Haruna nun a xa die xili hɔrɔmɔlingira sode de ra. I xa fa e xa dugi seniyeŋxie ra, a nun ture seniyeŋxi, tuura naxan bama yunubi xafari serexε ra, ye xεε kontonyi firin, nun debe, taami le binitaree na naxan kui. ³ I xa Isirayila jama birin malan hɔrɔmɔlingira sode de ra.» ⁴ Annabi Munsa naxa Alatala xa yaamari rakamali, jama fan naxa e malan hɔrɔmɔlingira sode de ra.

⁵ Annabi Munsa naxa a fala jama be, «Alatala bara n yamari n xa yi raba.» ⁶ Annabi Munsa naxa Haruna nun a xa die maso, a naxa e maxa ye ra. ⁷ A naxa dugi seniyeŋxie ragoro Haruna ma, a naxa a tagi xiri beleti ra, a guba ragoro a ma, a serexedube donma ragoro na fari, a a tagi xiri beleti ra. ⁸ A naxa kanke makotose ragoro a kon ma, a geme firin sa na kui naxee findixi Ala waxɔnfe masense ra. ⁹ A naxa xunmase dɔxo Haruna xunyi ma, a tɔnxuma seniyeŋxi xεema daaxi sa na ma, alɔ Alatala Munsa yamari ki naxε.

¹⁰ Annabi Munsa naxa ture seniyeŋxi tongo, a nde maso Ala xa hɔrɔmɔlingira ma, nun se

naxan birin na a kui. A nee raseniyen na ki ne. ¹¹ A naxa ture kasan serexebade ma sanya solofere, a nun serexebade yirabasee, ye ragatade xungbe, nun na saxi se naxan fari, alako e xa seniyen. ¹² A man naxa ture nde sa Haruna xunyi ma, alako Haruna fan xa seniyen. ¹³ Annabi Munsa naxa Haruna xa die maso, a dugi seniyenxie ragoro e fan ma. A naxa e tagi nun e xunyi xiri dugi ra, alo Alatala a yamarixi ki naxe.

¹⁴ Annabi Munsa to fa tuura yunubi xafari serexe ra, Haruna nun a xa die naxa e belexee sa na tuura xun tagi. ¹⁵ Annabi Munsa naxa a kon naxaba, a naxa a wuli nde tongo, a a maso serexebade ferie ma naxee nu na serexebade tunxunyi naani ra. A naxa na raba a belexesole ra, alako a xa serexebade raseniyen. A naxa wuli donxoe ifli serexebade setie ma. A serexebade raseniyen na ki ne barima a findi xunsarade nan na. ¹⁶ Annabi Munsa man naxa ture tongo naxan nu na ninge furinge rabilinyi, a nun laare naxan nu na a boje fari, nun a gungui xori firinyie nun e ture. A naxa nee birin sa te i serexebade fari. ¹⁷ Kon a naxa tuura gundi, a kiri, a sube, nun a naje gan te ra nama yonkinde fari ma, alo Alatala a yamarixi ki naxe.

¹⁸ Annabi Munsa naxa fa yexee kontonyi ra naxan findi serexe gan daaxi ra. Haruna nun a xa die naxa e belexee sa na yexee xun tagi. ¹⁹ Annabi Munsa naxa a kon naxaba, a a wuli nde kasan serexebade setie ma. ²⁰ A naxa yexee ixaba a xuntunyie ra. A naxa a xunyi, a xuntunyie, nun a ture gan te i. ²¹ A naxa yexee furinge nun a sanyie raxa, a yexee kontonyi

gundi birin gan te ra serexebade fari serexe gan daaxi ra, naxan xiri rafan Alatala ma. A na birin naba ne alo Alatala a yamarixi ki naxe.

²² Annabi Munsa naxa yexee kontonyi firin nde tongo naxan findi serexedube dɔxɔ serexe ra. Haruna nun a xa die naxa e belexee sa na yexee xun tagi. ²³ Annabi Munsa naxa a kon naxaba, a a wuli nde tongo, a a sa Haruna yirefanyi tuli ma, a yirefanyi belexekura ma, nun a sankura ma. ²⁴ A naxa Haruna xa die fan maso, a naxa wuli nde sa e yirefanyi tulie ma, e yirefanyi belexekura ma, nun e yirefanyi sankura ma. A naxa a wuli nde kasan serexebade setie ma. ²⁵ A naxa na yexee ture tongo, a nun a xuli, a furinge ture, laare naxan na a boje fari, a gungui xori firinyie nun e ture, nun a yirefanyi tabe.

²⁶ Annabi Munsa naxa debe tongo taami lebinitaree na naxan kui, naxan nu dɔxɔxi Alatala ya i. A naxa taami lebinitare keren ba na, a nun taami keren naxan yailanxi ture ra, a nun taami lanmadi keren. A naxa e sa na yexee ture nun a yirefanyi tabe fari. ²⁷ A naxa na birin so Haruna nun a xa die yi ra, e fa na lintan Alatala ya i alako a xa a kolon a gbe na a ra. ²⁸ Na dangi xanbi, Annabi Munsa naxa e rasuxu e yi ra, a naxa e sa te serexebade fari, serexe gan daaxi nu na dennaxe. Serexedube dɔxɔ serexe na a ra, naxan gan xiri rafan Alatala ma.

²⁹ Annabi Munsa naxa yexee kontonyi kanke tongo na serexedube dɔxɔ serexe ra, a fa na lintan Alatala ya i a masenfe ra a be. Na naxa findi Annabi Munsa gbe ra alo Alatala a yamarixi ki naxe.

³⁰ Annabi Munsa naxa ture seniyeñxi nde tongo, a nun wuli nde naxan nu na serexebade fari, a naxa a kasan Haruna nun a xa dugie ma, a a kasan Haruna xa die nun e xa dugie fan ma, alako e tan nun e xa dugie birin xa seniyeñ.

³¹ Munsa naxa a fala Haruna nun a xa die be, «Wo sube jin hōromōlingira sode de ra, wo xa a don mēñni, a nun taami naxan na debe kui naxan findi serexedube dōxo serexe ra. N bara yaamari fi, Haruna nun a xa die xa na don. ³² Taami nun sube naxan luxi, wo xa na dōnxōe gan. ³³ Wo naxa keli hōromōlingira sode de ra xi solofere bun ma, han wo xa dōxōe waxati kamalima temui naxe. ³⁴ Naxan nabaxi to, Alatala a yamarixi wo yunubi xunsare xa fe nan na. ³⁵ Na na a toxi, wo luma hōromōlingira sode de ra xi solofere bun ma, kōe nun yanyi, alō Alatala n yamarixi a ra ki naxe, alako wo naxa faxes.» ³⁶ Haruna nun a xa die naxa Alatala xa yaamari birin naba na ki a naxan masenxi e be Annabi Munsa saabui ra.

9

Serexedube xa serexe singee

¹ Xi solomasaxan lōxōe, Annabi Munsa naxa Haruna nun a xa die, nun Isirayila forie xili.

² A naxa a masen Haruna be, «I xa serexe firin masen Alatala be, tuura di naxan findima yunubi xafari serexe ra, a nun yexee kontonyi naxan findima serexe gan daaxi ra, lanyuru mu na naxan ma. ³ I xa a fala Isirayilakae be, «Wo xa sikote keren ba yunubi xafari serexe ra. Wo xa tuura di nun yexee di naxee bara je keren soto,

lanyuru mu na naxee ma, wo xa e ba serexε gan daaxi ra. ⁴ Wo xa tuura nun yexεε kontonyi ba xanunteya serexε ra Alatala be. Wo xa taami fan ba serexε ra, ture sunbuxi naxan na. Wo xa na birin ba barima Alatala minima ne wo ma to.»

⁵ Nama naxa serexεe xanin hōrōmōlingira sode de ra alō Annabi Munsa e yamarixi ki naxε. E birin naxa e makōre hōrōmōlingira ra, e ti Alatala ya i. ⁶ Annabi Munsa naxa a masen e be, «Wo xa Alatala xa yaamari rabatu alako a xa a nōre masen wo be.»

⁷ Annabi Munsa naxa a masen Haruna be, «I maso serexεbade ra. I xa yunubi xafari serexε nun serexε gan daaxi ba xunsare ra i yete be, a nun pama be. I xa pama xa serexε fan ba e be xunsare ra alō Alatala a yamarixi ki naxε.»

⁸ Haruna to a maso serexεbade ra, a naxa tuura di kōn naxaba a yete yunubi xafari serexε ra. ⁹ A xa die naxa tuura wuli so a yi ra. A naxa a belexεsole rasin wuli xōra, a nde sa ferie ma naxee nu na serexεbade tunxunyi naani ra. A naxa wuli dōnxōe ifili serexεbade lanbanyi ma. ¹⁰ Xuruse ture, a gunguie, nun laare naxan na a bōje ma, a naxa na birin gan serexεbade fari yunubi xafari serexε ra alō Alatala Annabi Munsa yamarixi a ra ki naxε. ¹¹ Kōnō a naxa a sube nun a kiri gan pama yonkinde fari ma.

¹² Na dangi xanbi, Haruna naxa serexε gan daaxi kōn naxaba. A xa die naxa na wuli so a yi ra, a fa a kasan serexεbade sεetie ma. ¹³ E naxa serexε xuntunyie nun a xunyi so a yi ra, a na birin gan serexεbade fari. ¹⁴ A to ge a furingε

nun a sanyie raxade, a naxa e gan e nun serexe gan daaxi ra serexebade fari.

¹⁵ Haruna ge xanbi na ra, a naxa jama xa sikote kon naxaba, a xa findi yunubi xafari serexe ra jama be. A na raba ne alo a a singe raba ki naxe. ¹⁶ A naxa serexe gan daaxi ba a seriyee ki ma. ¹⁷ A naxa sansi xori dinxi suxu keren gan serexebade fari serexe gan daaxi ba temui geesege. ¹⁸ A naxa tuura nun yexee kontonyi kon naxaba xanunteya serexe ra jama be. A xa die naxa na wuli so a yi, a a kasan serexebade seetie ma. ¹⁹ E naxa tuura nun yexee kontonyi ture tongo, naxan na e xuli nun e furinge mabiri, a nun e gunguie, a nun laare naxan na e boje ma, ²⁰ e naxa na birin sa sube kanke ma serexebade fari, e a birin gan. ²¹ Haruna naxa serexe subee kanke nun e yirefanyi tabe ite, a e lintan Alatala ya i a masenfe ra a be, alo Annabi Munsa a yamarixi ki naxe.

²² Haruna naxa a belexee itala, a duba jama be. A to yunubi xafari serexe, serexe gan daaxi, nun xanunteya serexe ba, a naxa goro kelifee serexebade seetie ma. ²³ Annabi Munsa nun Haruna naxa so horomolingira kui. E to mini, e naxa duba jama be. Na temui Alatala xa nore naxa mini jama ma. ²⁴ Alatala naxa te ragoro serexebade fari, a serexe gan daaxi nun ture gan. Nama to na to, e naxa e xui ite seewe ra, e e felen boxi ma.

10

Haruna xa di firinyie

¹ Haruna xa di firinyie, Nadabo nun Abihu naxa surayi gansee tongo, e te sa e kui, e surayi gan Alatala ya i. Kɔnɔ e mu na te tongo Ala xa seriye ki ma. ² Na na a to, Alatala naxa te ragoro e ma, e faxa a xa hɔrɔmɔlingira yire seniye nxi kui. ³ Annabi Munsa naxa a fala Haruna be, «Alatala wo rakolonxi ne yi ra, a to a fala, «Naxee makore n na, e xa a kolon n seniye n, jama xa n binya.» Haruna naxa dundu yen.

⁴ Annabi Munsa naxa Mikayeli nun Elisafan xili, Haruna baba xunya Yusiye li xa die. A naxa a fala e be, «Wo xa wo ngaxakerenyie furee xanin jama yonkinde fari ma, dennaxe makuya yire seniye nxi ra.» ⁵ E naxa e furee xanin jama yonkinde fari ma, alɔ Annabi Munsa e yamarixi ki naxe. E nu bara serexedube dugie lu e furee ma.

⁶ Annabi Munsa naxa a fala Haruna nun a xa die be, Eleyasari nun Itamari, «Wo naxa wo xunsexe rabejin, wo naxa wo xa dugie fan ibɔɔ. Wo naxa sese raba naxan nɔma sunnunyi masende yi mixie xa faxe xa fe ra, alako Alatala naxa xɔnɔ jama ma, a wo fan faxa. Wo ngaxakerenyi Isirayilakae tan nɔma sunnunde yi mixie xa fe ra Alatala naxee faxaxi te ra. ⁷ Wo naxa keli Ala xa hɔrɔmɔlingira sode de ra yi saxanyi, alako wo naxa faxa. Alatala xa mixi sugandixie nan wo tan na.» E naxa Annabi Munsa xa yaamari rabatu.

⁸ Alatala naxa a masen Haruna be, ⁹ «Wo na so hɔrɔmɔlingira kui, wo naxa weni min. Wo naxa minse yo min naxan mixi siisima, xa na mu a ra wo faxama ne. Na seriye mu kanama wo bɔnsɔe

be abadan. ¹⁰ Na nan a niyama wo noma Ala gbe nun adamadi gbe tagi rabade, seniye nyi nun seniyentarepa. ¹¹ Na fan a niyama ne wo xa no Isirayilakae xarande Alatala xa yaamarie ra, a naxee fixi e ma Annabi Munsa saabui ra.»

¹² Annabi Munsa naxa a fala Haruna nun a xa di donxoe be, Eleyasari nun Itamari, «Sansi xori dinxi naxan baxi serexe ra Alatala be, konon naxan birin mu ganxi te ra, wo xa na don serexebade fe ma. Wo naxa lebini sa a xun ma de, barima a seniye n. ¹³ Wo xa a don yire seniye nxi, barima a ganxi Alatala be serexe gan daaxie nan fe ma. Na findixi i gbe nun i xa die gbe nan na. Alatala serexedube yamarixi na nan na. ¹⁴ Wo man xa serexe sube kanke nun tabe don yire seniye nxi ne, naxee bara lintan Ala ya i, a masenfe ra a be. Nee findixi wo gbe nan na, i tan, i xa di xeme, nun i xa di gin. Ala bara na yaamari fi Isirayilakae ma e xa xanunteya serexe xa fe ra. ¹⁵ Ture naxan ganma yo, tabe naxan bama yo, nun kanke naxan lintanma yo, e xa na birin masen Alatala be, na fa findi i gbe nun i xa die gbe ra, alon Alatala a yamarixi ki naxe. Serie na a ra naxan mu kanama abadan.»

¹⁶ Annabi Munsa to sikote xa fe maxorin, naxan ba yunubi xafari serexe ra, a naxa a me a e nu bara a birin gan te ra, a naxa xonon Eleyasari nun Itamari ma, Haruna xa die naxee mu faxa. A naxa a fala e be, ¹⁷ «Munfe ra wo mu yi yunubi xafari serexe sube donxi yire seniye nxi? Serexe seniye nxi na a ra Alatala naxan fixi wo ma, alako Isirayila nama xa yunubi xa xafari, a findi xunsare ra e be Alatala ya i.

18 Yi serexe wuli to mu soxi yire seniyenxi ma hɔrɔmɔlingira kui, a nu lan ne wo xa a sube don yire seniyenxi ne, alɔ Ala n yamarixi a ra ki naxe.» 19 Haruna naxa Annabi Munsa yaabi, «To e bara e xa yunubi xafari serexe nun e xa serexe gan daaxi ba Alatala ya i, kɔnɔ n to bara yi fe xɔrɔxɔe mɔoli soto, Alatala nɔma tinde n xa yunubi xafari serexe sube don to?» 20 Annabi Munsa to na yaabi me, a naxa tin a ra.

11

Donse radaxaxi nun donse raharamuxi

1 Alatala naxa a masen Annabi Munsa nun Haruna be, 2 «Wo xa a fala Isirayilakae be, sube naxee radaxaxi wo be, nee nan ya: 3 Sube tore kanyie naxee tore itaxunxi firinyi ra, e man e xa donse ratema e de i e nu a idon. Wo nɔma na sube mɔoli donde.»

4 «Kɔnɔ ndee na naxee donse ratema e de i e nu a idon, e tore tan mu itaxunxi firinyi ra. Nee raharamuxi wo ma. Nɔxɔme raharamuxi wo ma, barima a donse ratema a de i a nu a idon, kɔnɔ a tore mu itaxunxi firinyi ra. 5 Yere maniyɛ nde fan donse ratema a de i a nu a idon, kɔnɔ a tore mu itaxunxi firinyi ra. A raharamuxi wo ma. 6 Yere fan donse ratema a de i a nu a idon, kɔnɔ a tore mu itaxunxi firinyi ra. A raharamuxi wo ma. 7 Xɔse tan, a tore itaxunxi firinyi ra, kɔnɔ a mu donse ratema a de i a nu a idon. A raharamuxi wo ma. 8 Wo naxa na subee don, wo naxa din e binbie ra. E raharamuxi wo ma.»

9 «Yexe naxee na ye xɔra, wo nɔma naxee donde, nee nan ya: xale kanyi nun bele kanyi naxee na baa ma, xa na mu a ra xure kui. 10 Kɔnɔ

yeɛe naxee na baa ma, xa na mu a ra xure kui, beɛ mu na naxee ma, xa na mu a ra xale mu na naxee ma, e raharamuxi wo ma. ¹¹ E raharamuxi wo ma, wo naxa e sube don. E binbie fan raharamuxi wo ma. ¹² Yeɛe birin beɛ nun xale mu na naxee ma, e raharamuxi wo ma.»

¹³ «Xɔni raharamuxie nan ya wo mu lan wo xa naxee don: yube, sege, xaruma gbɔntɔe, ¹⁴ a nun nee maniyɛ birin. ¹⁵ Xaaxa fan, wo naxa na don a nun a maniyɛ birin. ¹⁶ Xundi, koofole, a nun tagarantongoe, ¹⁷ wo naxa e don a nun nee maniyɛ birin. ¹⁸ Gbongboe, yedɔnmɛ, ¹⁹ laaba, tuke, a nun nee maniyɛ birin, wo naxa e don.»

²⁰ «Nimase gabutenyi nun sanyi na naxee ma, e raharamuxi wo ma. ²¹ Kɔnɔ na nimase mɔɔlie ya ma, naxee tunganma, wo nɔma nee tan donde, ²² alɔ katoe, tugumie, nun nee maniyɛ birin. ²³ Kɔnɔ, nimase gabutenyi nun sanyi na naxee ma, e raharamuxi wo ma.»

²⁴ «Xa wo dinma sube seniyɛntare ra, wo findima mixi seniyɛntare ra han nunmare ra. ²⁵ Naxan e binbie maxaninma, na kanyi lan ne a xa a xa dugie xa, a man fa findi mixi seniyɛntare ra han nunmare ra. Fo a xa a xa dugie xa. ²⁶ Sube naxee birin tore mu itaxunxi firinyi ra, a nun naxee donse donma, kɔnɔ a mu gbilenma a rate ra e de i e nu a idon, nee raharamuxi wo ma. Naxan dinma na mɔɔli ra a findima mixi seniyɛntare ra. ²⁷ Sube birin tore mu na naxee be, e e ɲere e sanyi naanie xun na, e raharamuxi wo ma. Naxan dinma e binbie ra na findima mixi seniyɛntare ra han nunmare ra. ²⁸ E raharamuxi wo ma. Naxan e binbie maxaninma, na kanyi

lan ne a xa a xa dugie xa, a man fa findi mixi seniyantare ra han nummare ra.»

²⁹ «Nimase naxan birin luma yilie kui, e haramuxi wo be. E xilie nan ya: bale, jene, kasa, ³⁰ bonbolika, koolo, nun nee maniyee.

³¹ Na nimase xunxuri moolie raharamuxi wo ma. Naxan dinma e binbie ra a findima mixi seniyantare ra han nummare ra. ³² Xa e binbie sa

bira se nde fari, na fan findima se seniyantare ra, alo se sa se wuri daaxi, dugi, xuruse kiri xaraxi, beki, xa na mu a ra yirabase nde. A lanma na se mooli xa sa ye xoorra han nummare ra alako a xa seniyen. ³³ Xa na nimase mooli bira feje nde kui, feje nun a kui se birin findima se seniyantare ra.

Na feje xa kana. ³⁴ Ye naxan nu na na feje kui, a na sa donse nde ma, na donse fan findima se seniyantare ra. Minse yo naxan nu na na feje kui, a fan findima se seniyantare ra. ³⁵ Xa na

nimase mooli binbi bira se yo ma, na findima se seniyantare ra, alo taami ganse, xa na mu a ra tunde. E to findi se seniyantaree ra, a lanma wo xa e kana. ³⁶ Kono xa e binbi sa bira dulonyi

nan kui, xa na mu a ra ye ragatade nde, nee tan mu findima se seniyantaree ra. Kono mixi naxan a belexe dinma e binbie ra, na findima mixi seniyantare ra. ³⁷ Xa a binbi bira sansi xori ma naxan sima, na mu findima se seniyantare ra.

³⁸ Kono xa a binbi bira sansi xori tan ma naxan na ye xoorra, na sansi xori findima se seniyantare ra wo be.»

³⁹ «Xa xuruse radaxaxi nde faxa, mixi fa din a binbi ra, na kanyi findima seniyantare ra han nummare ra. ⁴⁰ Naxan na a sube don, na kanyi

lan ne a xa a xa dugie xa, a man fa findi seniyantare ra han nummare ra. Naxan na sube binbi maxanin, na kanyi lan ne a xa a xa dugie xa, a man fa findi seniyantare ra han nummare ra.»

⁴¹ «Nimase naxan birin a bubuma boxi ma, nee birin raharamuxi wo ma. A mu lanma wo xa nee don. ⁴² Bubusee nun nimase xunxuri naxee jere ma e sanyi naani xun na, xa na mu a ra e sanyi wuyaxi xun na, e sese mu radaxaxi. Wo naxa e don. ⁴³ Wo naxa wo yete findi seniyantare ra na nimase mooli saabui ra. Wo naxa e don. ⁴⁴ Alatala nan n na, wo Marigi Ala. Wo xa wo yete fi n tan nan ma. Wo xa seniyen, barima n tan seniyen. Wo naxa wo yete findi seniyantare ra na nimase xunxuri saabui ra naxee luma jere ra boxi ma.»

⁴⁵ «N tan nan Alatala ra naxan wo raminixi Misira boxi ma, alako n xa findi wo Marigi Ala ra. Wo xa seniyen, barima n tan seniyen. ⁴⁶ Seriyen nan na ki subee, xonie, yexese, nun bubusee xa fe ra. ⁴⁷ Na kui wo noma sube seniyenxi nun sube seniyantare tagi raba kolonde, sube radaxaxi nun sube raharamuxi.»

12

Dinge xa serexe

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, xa gine nde sa tege, a di xeme bari, a findima seniyantare ra xi solofere bun ma, alo a kike walima temui naxe. ³ Xi solomasaxan loxe, di xa sunna. ⁴ Na xi solofere xanbi, dinge luma seniyantarena kui xi tongo saxan nun saxan bun ma a wuli xa fe ra naxan

minixi a ma a di bari temui. A mu lanma a xa din se seniyeñxi ra, a mu lanma a xa so yire seniyeñxi kui han maraseniyeñyi waxati xa kamali.»

⁵ «Xa dingε di giñε bari, a luma seniyeñtareña kui loxoñun firin, alo a kike walima temui naxe. Na xanbi a xa maraseniyeñyi waxati buma xi tongo senni nun senni, a wuli xa fe ra naxan minixi a di bari temui. ⁶ A xa maraseniyeñyi waxati na kamali, di xeme, xa na mu a ra di giñε xa fe ra, a xa yeñεε ñε keren daaxi xanin serexedube xon ma horomolingira sode de ra. A xa na ba serexε gan daaxi ra. A man xa kolokonde yore, xa na mu a ra ganbe ba yunubi xafari serexε ra. ⁷ Serexedube xa na serexεε ba Alatala be, a findi na giñε xa xunsare ra. Na temui a seniyeñma ne na wuli xa fe ra. Seriyε nan na ki giñε be naxan di xeme barima, xa na mu a ra di giñε. ⁸ Xa feere mu na a yi a xa yeñεε soto, a noma ganbe firin xaninde, xa na mu a ra kolokonde firin. Keren xa ba serexε gan daaxi ra, boore xa ba yunubi xafari serexε ra. Serexedube xa na ba, a findi xunsare ra giñε be, a fa seniyeñ.»

13

Fure mixi fate ma

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa nun Haruna be, ² «Xa mixi fate kiri yire nde funtu, xa na mu a ra a fiixe, xa na mu a ra a findi fi ra, wo xa na kanyi xanin serexedube Haruna yire, xa na mu a ra a xa di nde yire. ³ Fure naxan na a fate, serexedube xa na mato. Xa fate xabe bara fiixe na fi yire, fi fan bara tilin, a sube li, fure ñaaxi

na a ra. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi seniyentare ra. ⁴ Xa fure ya mu itilin a na kiri nan gbansan fari, fate xabe mu fiixexi na longori, serexedube xa furema yamari a xa lu a kerenyi ma loxoɔhun keren. ⁵ A xi solofere nde loxoɔɛ, serexedube man xa a mato. Xa a sa li fure mu na lantanfe, a man xa furema yamari a xa lu a kerenyi ma loxoɔhun keren. ⁶ A xi solofere nde loxoɔɛ, serexedube man xa a mato a sanmaya firin nde. Xa fure jingi bara masara, a man mu lantanfe, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara seniyen. Fure na a ra naxan mu jaaxu. A xa a xa dugie xa, a findi mixi seniyenxi ra. ⁷ Kɔnɔ xa serexedube bara a mato, fure bara lantan ye na masenyi dangi xanbi, furema man xa gbilen serexedube yire temui gbete. ⁸ Serexedube man xa a mato. Xa fure bara lantan ye, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi seniyentare ra, fure jaaxi na a ra.»

⁹ «Xa fure jaaxi bara lu mixi nde kiri ma, e xa a xanin serexedube yire. ¹⁰ A xa a mato. Xa na mixi kiri bara fiixe yire nde, a fa funtu, fate xabe fan fa fiixe na longori, a bula, sube mini kene ma, ¹¹ fure jaaxi na a ra naxan mu dandanma. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyentare ra. Hali a mu lu a kerenyi ma waxati di bun ma sɔnɔn, serexedube man xa a mato. Na tan bara ge findide mixi seniyentare ra. ¹² Xa serexedube bara a to a na fi jaaxi birin bara bari folo, naxan nu na furema fate ma, kelife a sanyie ma han a xunyi, ¹³ a xa masenyi ti, na kanyi bara seniyen, barima fi birin bara bari folo. A bara seniyen. ¹⁴ Kɔnɔ xa, fure sa

bula, sube mini kene ma, na kanyi bara findi mixi seniyantare ra. ¹⁵ Serexedube na fure bulaxi to, a xa masenyi ti, fi bulaxi mu seniyen, fure jaaxi na a ra. ¹⁶ Xa sube bulaxi fa bari, furema xa siga serexedube yire. ¹⁷ A xa a mato. Xa fure bara bari, serexedube xa masenyi ti, furema bara seniyen. ¹⁸ Xa suuri mini mixi ma, a fa yalan, ¹⁹ kono na kiri fa fiixe, xa na mu a ra a gbeeli, na kanyi xa siga serexedube yire. ²⁰ A xa a mato. Xa fure ya bara itilin, a sube li, fate xabe bara fiixe na longori, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyantare ra. Fure jaaxi na a ra, naxan minixi suuri foxi. ²¹ Xa serexedube mu fate xabe fiixe to, fi fan mu tilin, a mu sube lixi, a mu fiixe a gbe ra, furema xa lu a kerenyi ma loxoxun keren. ²² Xa fure bara lantan ye a fate ma, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyantare ra, fure jaaxi na a ra. ²³ Kono xa fure mu masaraxi a mu lantanxi a i, suuri barixi na a ra. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi mixi seniyanxi na a ra.»

²⁴ «Xa mixi fate bara gan te ra temui dangixi, a kiri fa bari, kono fure gbeeli, xa na mu a ra fure fiixe fa mini na foxi, ²⁵ serexedube xa na mato. Xa furema fate xabe bara fiixe na foxi, fure bara tilin, a sube li, fure jaaxi na a ra, naxan bara mini fate ma kiri dennaxe nu ganxi. Na serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyantare ra, barima fure jaaxi na a ra. ²⁶ Kono xa serexedube mu fate xabe fiixe to fure ma, fi fan ya mu itilin, a mu sube lixi, a mu fiixe a gbe ra, serexedube xa na kanyi yamari a xa lu a kerenyi ma loxoxun keren. ²⁷ Serexedube xa a

mato xi solofere nde ɔɔɔɔ. Xa fure bara lantan ye a fate ma, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyentare ra, fure jaaxi na a ra. ²⁸ Kɔnɔ xa fure mu masaraxi, a mu lantanxi a i, a mu fiixe alo a singe, a fatanxi na kiri ganxi nan na. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi mixi seniyenxi na a ra. Nari na a ra kiri dennaxe gan.»

²⁹ «Xa fure lu xeme, xa na mu a ra gine xunyi ma, xa na mu a ra a kenkenyi ma, ³⁰ serexedube xa na fure mato. Xa fi ya bara itilin, a sube li, fate xabe fiixe, a xurun, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyentare ra. Fure jaaxi na a ra naxan bara lu a xunyi ma, xa na mu a ra a kenkenyi ma. ³¹ Xa serexedube sa a to fure ya mu itilinfе, a mu sube life, fate xabe fɔɔɔɔ mu na, a xa furema yamari a xa lu a kerenyi ma xi solofere bun ma. ³² Serexedube xa na fure mato xi solofere nde ɔɔɔɔ. Xa fure mu lantanfe a i, fate xabe mu fiixe na longori, fi ya mu itilixi, a mu sube lixi, ³³ na kanyi xa a xunsexe nun a dexabe bi a xa a ba fi ra. Serexedube man xa furema yamari a xa lu a kerenyi ma ɔɔɔɔun keren. ³⁴ Serexedube xa na fure man mato xi solofere nde ɔɔɔɔ. Xa a mu lantanxi a i, a ya mu itilixi, a mu sube lixi, serexedube xa masenyi ti, na kanyi mixi seniyenxi na a ra. A xa a xa dugie xa, a seniyen. ³⁵ Kɔnɔ serexedube xa masenyi dangi xanbi, xa fure bara lantan ye furema fate ma, ³⁶ serexedube man xa a mato. Xa fure bara lantan ye, hali serexedube mu fate xabe fiixe fen. Na kanyi bara findi mixi seniyentare ra. ³⁷ Kɔnɔ xa na fure mu lantanxi a i, fate xabe fɔɔɔɔ nde tan bara mini, fure bara yalan. Na kanyi mixi

seniyenxi na a ra. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi mixi seniyenxi na a ra.»

³⁸ «Xa xeme, xa na mu a ra gine fate kiri bara fiixe yire ndee, ³⁹ serexedube xa na mato. Xa na mu fiixe a gbe ra, kasi mooli nde gbansan na a ra. A seniyen.»

⁴⁰ «Xa mixi nde xunsexe bara makon, terere kanyi na a ra, a mu jaaxu. Na kanyi seniyen. ⁴¹ Xa mixi nde xunsexe makonxi a tigi de biri gbansan ne, terere na a ra a mu jaaxu. Na kanyi seniyen. ⁴² Konon xa fure fiixe, xa na mu a ra fure gbeeli mini a xunyi ma, xa na mu a ra a tigi ma, fure jaaxi na a ra. ⁴³ Serexedube xa na mato. Xa na fure funtu naxan minixi a xunyi ma, a fiixe, xa na mu a ra a gbeeli alo fure jaaxi na ki naxe, ⁴⁴ furema na a ra, a mu seniyenxi. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyentare ra. Fure na a xunyi ma.»

⁴⁵ «Na fure jaaxi kanyi xa dugi ibooxi ragoro a ma, a xa a xunyi bi, a xa a de xabe makoto a belexe ra, a nu a fala a xui itexi ra «Seniyentare, Seniyentare.» ⁴⁶ Danmi na fure jaaxi na a ma, a mu seniyen. Fo a xa lu a kerenyi ma jama yonkinde fari ma.»

⁴⁷ «Na fure jaaxi noma lude dugi ma naxan yailanxi xuruse xabe ra, xa na mu a ra gese fute ra. ⁴⁸ A man noma lude se nde denbexi ma naxan yailanxi xuruse xabe ra, xa na mu a ra gese fute ra. A man noma lude se nde ma naxan yailanxi xuruse kiri ra. ⁴⁹ Xa na fure bara ifooro, xa na mu a ra a bara gbeeli dugi ma, kiri ma, xa na mu a ra se denbexi ma, fure jaaxi na a ra. A xa masen serexedube be, a xa na mato. ⁵⁰ Na

fure na se naxan ma, na se xa ragata yire nde a kerenyi ma xi solofere bun ma. ⁵¹ Xi solofere nde λoxαε serexedube man xa a mato. Xa na fure bara lantan ye i na dugi ma, xa na mu a ra na se denbexi ma, xa na mu a ra na kiri ma, fure jaaxi na a ra. Na bara findi se seniyentare ra. ⁵² Serexedube xa se birin gan na fure na se naxan ma, dugi naxan yailanxi xuruse xabe ra, dugi naxan yailanxi gese fute ra, dugi denbexi, xa na mu a ra kiri. ⁵³ Kονο xa serexedube bara a mato, na fure mu lantanxi na see ma, ⁵⁴ a xa yaamari fi na see xa maxa ye ra, e xa sa e kerenyi ma xi solofere bun ma sanmaya firin nde. ⁵⁵ A na γε maxade, serexedube man xa na mato. Xa fure mu masaraxi, hali a man mu lantanxi a i, na findixi se seniyentare nan na. A birin xa gan te ra, hali fure na a lahale kerenyi gbansan nan ma. ⁵⁶ Xa serexedube bara a to fure mu fixe alo singe, a xa na yire gbansan ba na. ⁵⁷ Kονο xa fure na lantanfe a i dugi ma, xa na mu a ra dugi denbexi ma, xa na mu a ra kiri ma, fure jaaxi na a ra, fo na xa gan te ra. ⁵⁸ Xa fure bara ba dugi ma, xa na mu a ra dugi denbexi ma, xa na mu a ra kiri ma ye ra a firin nde, a bara seniyen.»

⁵⁹ Seriyε nan na ki fure jaaxi xa fe ra naxan noma lude dugi nde ma naxan yailanxi xuruse xabe ra, xa na mu a ra gese fute ra, a nun dugi nde ma naxan denbexi, a nun kiri nde ma. Na seriyε noma a masende xa se nde seniyen, xa na mu a mu seniyen.

14

Furema seniyentare

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsu be,
² «Maraseniyeanyi loxoɛ, fure jaaxi kanyi xa siga serexedube xon. ³ Serexedube xa siga jama yonkinde fari ma na furema matode. Xa a bara yalan, ⁴ serexedube xa yaamari fi, a xa fa xoni jije radaxaxi firin na, e nun sediri wuri, gere mooli nde, nun hisopi wuri furema be. ⁵ Serexedube xa yaamari fi, e xa xoni keren kon naxaba feje nde xun ma, dulon ye na naxan kui. ⁶ A xa xoni jije tongo, a nun sediri wuri, gere mooli nde, nun hisopi wuri, a xa e birin dukulu xoni wuli xora e naxan kon naxabaxi dulon ye xun ma. ⁷ A xa na kasan sanmaya solofere na furema ma, naxan lanma a xa seniye. Serexedube xa masenyi ti, na mixi bara findi mixi seniye nxi ra. Na temui a xa xoni jije bejin wula i.»

⁸ «Naxan wama seniye nfe, a xa a xa dugie xa, a xa a fate maxabe bi, a xa a maxa ye ra. Na kui, a seniye nma ne. Na dangi xanbi a noma sode jama yonkinde kui, kon a mu noma sode a xa kiri banxi tan kui xi solofere. ⁹ Xi solofere nde loxoɛ, a man xa a xunsexe bi, a de xabe, a ya xinbi xabe, a nun a fate maxabe birin. A man xa a xa dugie xa, a xa a fate maxa. Na kui, a seniye nma ne. ¹⁰ Xi solomasaxan nde loxoɛ, a xa yexeyore xemema firin tongo, a nun yexe ginema, je keren daaxi, lanyuru mu na naxee ma. A man xa sansi xori dinxi konbo ya keren nun a tagi soto, ture masunbuxi naxan na, a nun ture sigaati ya keren naxan findima serexe ra. ¹¹ Serexedube xa furema nun a xa serexe ti n tan Alatala ya

i horomolingira sode de ra. ¹² A xa yexeyore keren tongo, a xa a ba yete ragbilen serexe ra, a nun ture sigaati ya keren. A xa nee lintan n tan Alatala ya i. ¹³ A xa na yexee kon naxaba yire seniyenxi yunubi xafari serexe nun serexe gan daaxi bama dennaxe. Serexedube nan gbe yete ragbilen serexe nun yunubi xafari serexe ra. Serexe seniyenxi nan e ra. ¹⁴ Serexedube xa yete ragbilen serexe wuli nde tongo, a xa a sa furema yirefanyi tuli ma, a belexekura yirefanyi ma, nun a sankura yirefanyi ma. ¹⁵ A man xa na ture sigaati ya keren ifili a yete koola belexe kui. ¹⁶ A xa a belexesole yirefanyi sin ture kui, a nu bara naxan sa a koola belexe kui, a xa na ture kasan dɔxɔ solofere n tan Alatala ya i. ¹⁷ Ture naxan luxi serexedube belexe kui, a xa nde sa furema yirefanyi tuli ma, a nun a belexekura yirefanyi ma, a nun a sankura yirefanyi ma yete ragbilen serexe wuli fari. ¹⁸ Ture donxɔe naxan luxi serexedube yi ra, a xa na sa furema xunyi ma. Serexedube xa a xun sara n tan Alatala ya i. ¹⁹ Serexedube xa yunubi xafari serexe ba, a xa a xun sara a xa seniyentareɲa ma. Na dangi xanbi a xa na serexe gan daaxi kon naxaba. ²⁰ A xa serexe gan daaxi nun sansi xori dinxi serexe ba serexebade fari. A xa furema xun sara alako a xa seniyen.»

²¹ «Xa setare nan na furema ra, feere mu na a yi na serexe xa fe ra, a xa yexeyore keren gbansan ba yete ragbilen serexe ra, naxan lintanma n tan Alatala ya i a xa findi furema xa xunsare ra. A xa sansi xori dinxi konbo ya tagi soto, ture masunbuxi naxan na, a nun ture

sigaati ya keren, ²² nun ganbe firin, xa na mu a ra kolokonde yore firin. Keren xa findi yunubi xafari serexe ra, boore serexe gan daaxi. ²³ Xi solomasaxan nde loxoε, a xa fa na serexεe ra serexedube xon hōromōlingira sode de ra n tan Alatala ya i, alako a xa seniyen. ²⁴ Serexedube xa yete ragbilen serexe yexεε nun ture sigaati ya keren lintan n tan Alatala ya i. ²⁵ A xa na yexεeyore kōn naxaba yete ragbilen serexe ra. A xa a wuli nde tongo, a xa na sa furema yirefanyi tuli ma, a yirefanyi belexekura ma, a nun a yirefanyi sankura ma. ²⁶ A xa ture nde ifili a yete kōola belexε kui. ²⁷ A xa na ture kasan sanmaya solofere a belexεsole yirefanyi ra n tan Alatala ya i. ²⁸ Ture naxan na a belexε kui, a xa dondoronti tongo, a na sa furema yirefanyi tuli ma, a yirefanyi belexekura ma, a nun a yirefanyi sankura ma wuli fari naxan keli yete ragbilen serexe ma. ²⁹ Ture naxan luxi a belexε kui, a xa na sa na furema xunyi ma, alako a xun xa sara n tan Alatala ya i. ³⁰ Serexedube xa ganbe keren ba, xa na mu a ra kolokonde yore, serexεe ya ma furema naxee sōtōxi. ³¹ A xa keren ba yunubi xafari serexe ra, boore xa findi serexe gan daaxi ra, a nun sansi xōri dinxi. Serexedube furema xun sarama n tan Alatala ya i na ki nε. ³² Seriyε nan na ki marasenyenyi xa fe ra furemaε be naxee findixi setaree ra.»

³³ Alatala naxa a masen Annabi Munsa nun Haruna be, ³⁴ «Wo na so Kanaan bōxi ma, n naxan fima wo ma ke ra, xa fure jaaxi sa mini wo xa banxi kankee ma menni, ³⁵ banxi kanyi xa sa a fala serexedube be, «N bara fure jaaxi to n

ma banxi ma.» ³⁶ Serexedube xa yaamari fi, e xa se birin namini banxi kui beenu a xa siga fure jaaxi matode, alako se naxan na banxi kui, na naxa findi se seniyentare ra. E na ge na rabade, serexedube xa siga na banxi matode.»

³⁷ «Serexedube xa na fure mato. Xa fure fooro, xa na mu a ra a gbeeli, a man ya naxa itilin, a banxi kanke suxu, ³⁸ serexedube xa mini banxi kui, a xa banxi naade balan loxun keren. ³⁹ Xi solofere nde loxoe, serexedube man xa gbilen naa. Xa fure bara lantan ye i banxi kanke ma, ⁴⁰ serexedube xa yaamari fi, banxi gemee xa ba na fure na dennaxe, e xa e wole taa fari ma yire seniyentare. ⁴¹ Banxi kanke xa maxoolin banxi kui. Naxan bama, na xa woli taa fari ma yire seniyentare. ⁴² Geme gbete xa sa booree joxoe ra, banxi kanke xa maso a neene ra.»

⁴³ «Na wali birin dangi xanbi, xa fure jaaxi man mini banxi ma, ⁴⁴ serexedube xa gbilen na mato ra. Xa fure bara lantan ye banxi kui, fure jaaxi na a ra, a findixi se seniyentare nan na. ⁴⁵ Na banxi xa rabira, a gemee, a wurie, nun a maso bende birin xa wole taa fari ma yire seniyentare. ⁴⁶ Naxan yo soma na banxi kui a balan xanbi, na kanyi fan findima mixi seniyentare nan na han nunmare ra. ⁴⁷ Naxan na a sa na banxi kui, xa na mu a ra a a dege naa, na lanma a xa a xa dugie xa.»

⁴⁸ «Na banxi yailan xanbi, xa serexedube sa gbilen na banxi kui, a fa a to fure mu lantanxi a i, a xa masenyi ti, na banxi bara seniyen, fure bara jon naa. ⁴⁹ Na banxi kanyi xa na marasenyenyi rakamali serexe bafe ra. A xa xoni firin, sediri

wuri, gere mooli nde, nun hisopi wuri soto. ⁵⁰ A xa xoni keren kon naxaba feje nde xun ma dulon ye na naxan kui. ⁵¹ A xa sediri wuri, hisopi wuri, gere mooli nde, nun xoni jije sin xoni kon naxaba wuli xora, naxan na dulon ye kui. A xa a kasan banxi ma sanmaya solofere. ⁵² A xa banxi raseniyen xoni wuli, dulon ye, xoni jije, sediri wuri, hisopi wuri, nun gere mooli nde ra. ⁵³ A xa xoni jije bejin taa fari ma wula i. Na kui, na banxi xa fe jaaxi nonna ne, a seniyen.»

⁵⁴ «Seriye nan na ki fure jaaxie xa fe ra naxee minima mixi fate ma, ⁵⁵ dugie ma, banxie ma, ⁵⁶ naxee funtuma, naxee bulama, naxee fiixema, ⁵⁷ alako a xa kolon xa se seniyenxi nan a ra, xa na mu a ra a mu seniyenxi. Seriyen nan na ki na fure jaaxi xa fe ra.»

15

Korosila kanyi

nun gine xa kike wali

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa nun Haruna be, ² «Wo xa a fala Isirayilakae be, korosila kanyi bara findi mixi seniyentare ra. ³ Korosila kanyi bara findi mixi seniyentare ra hali korosila mu na minife sinden, konon a na a fate kui. ⁴ Korosila kanyi sama sade naxan ma, se seniyentare na a ra. A doro gonyi naxan yo ma, na fan se seniyentare na a ra. ⁵ Naxan na din a xa sade ra, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyentare nan na han nunmare ra. ⁶ Naxan doroma a xa gonyi ma, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa

ye ra. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ⁷ Naxan yo din na furema fate ra, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ⁸ Xa furema de ye boxun mixi seniyyenxi nde ma, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ⁹ Dɔxɔse naxan sama soe ma, xa na mu a ra jɔxɔmɛ ma, xa furema dɔxɔ na fari, na dɔxɔse findima se seniyyentare nan na. ¹⁰ Naxan na din sese ra furema bara dɔxɔ naxan fari, na kanyi bara findi mixi seniyyentare ra han nunmare ra. Na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa. ¹¹ Furema belexe seniyyentare kanyi dinma mixi naxan na, na xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ¹² Furema dinma feɣe naxan na, na xa kana. Xa yirabase wuri daaxi na a ra, a lan a xa maxa ye ra.»

¹³ «Kɔrɔsila kanyi na yalan, a mame tima ne lɔxun keren beenu a xa findi mixi seniyyenxi ra. A xa a xa dugie xa, a xa a maxa dulonyi ye ra. A seniyyenma na ki ne. ¹⁴ Xi solomasaxan nde lɔxɔe, a xa ganbe firin tongo, xa na mu a ra kolokonde yɔre firin, a sa e so serexedube yi ra n tan Alatala ya i hɔrɔmɔlingira sode de ra. ¹⁵ Serexedube xa xɔni keren ba yunubi xafari serexe ra, boore serexe gan daaxi. Na kui, kɔrɔsila kanyi bara a xun sara n tan Alatala ya i.»

¹⁶ «Xa xeme nde a xa wantanyi nɔxɔ, a xa a fate birin maxa. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ¹⁷ Dugi nun kiri naxan

birin nɔxɔ, e xa maxa ye ra, e fan findima ne se seniyentare han nunmare ra. ¹⁸ Xa xeme nun gine kafu e boore ra, e xa e fate maxa. E findima mixi seniyentaree nan na han nunmare ra.»

¹⁹ «Gine naxan na a xa kike wali kui, a findima mixi seniyentare nan na loxun keren bun ma. Naxan na din a ra, a fan findima mixi seniyentare ra han nunmare ra. ²⁰ Gine naxan na a xa kike wali kui, a sama sade naxan ma, se seniyentare na a ra. A doxo sese naxan ma, na fan se seniyentare na a ra. ²¹ Naxan yo na din a xa sade ra, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyentare nan na han nunmare ra. ²² Naxan yo na doxo a xa gonyi ma, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyentare nan na han nunmare ra. ²³ Xa se nde saxi na sade ma, xa na mu a ra na gonyi ma a nu doxoxi naxan ma, naxan dinma na se ra a findima mixi seniyentare nan na han nunmare ra. ²⁴ Xa xeme nde nun na gine kafu, a xa kike wali wuli fa sa a fate ma, a fan findima mixi seniyentare nan na loxoxun keren bun ma. A na sa sade yo ma, na fan findima se seniyentare nan na.»

²⁵ «Xa wuli lu mini ra gine ma, naxan mu findixi a xa kike wali wuli ra, xa na mu a ra a xa kike wali temui xon naxa kuya, a findima mixi seniyentare nan na alo gine naxan na a xa kike wali kui. ²⁶ A na a sa sade naxan ma, xa na mu a ra a doxo gonyi naxan ma, na birin findima ne se seniyentare ra alo a xa kike wali temui. ²⁷ Naxan dinma na see ra, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a fate maxa ye ra. A findima mixi seniyentare

nan na han nunmare ra.»

²⁸ «Wuli na ba minife, na giɛ xa mame ti lɔxɔxun keren, a fa seniyeɛn. ²⁹ Xi solofere nde lɔxɔɛ, a xa ganbe firin, xa na mu a ra kolokonde yɔre firin tongo, a xa e xanin serexedube xɔn hɔrɔmɔlingira sode de ra. ³⁰ Serexedube xa xɔni keren ba yunubi xafari serexe ra, boore serexe gan daaxi. Serexedube xunsare serexe bama na giɛ be n tan Alatala ya i na ki ne.»

³¹ «Wo xa Isirayilakae makuya seniyyentareɛna ra, xa na mu a ra, e na e makɔre n ma hɔrɔmɔlingira ra naxan na wo tagi, e faxama ne.»

³² «Seriye nan na ki kɔrɔsila xa fe ra, a nun xeme naxan a xa wantanyi nɔxɔma, ³³ giɛ naxan na kike wali kui, kɔrɔsila naxan minima xeme nun giɛ fate i, nun xeme naxan nun giɛ seniyyentare kafuma.»

16

Xunsare lɔxɔɛ

¹ Haruna xa di firinyi to faxa e yete masenfe ra Alatala be, Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala i taara Haruna be, a na so hɔrɔmɔlingira kui, a naxa lu dangi ra dugi gbakuxi ra xa a dangi temui mu a lixi, alako a naxa faxa. Yire seniyyenxi na a ra saatɛ kankira na dennaxe. Xunsarade na na saatɛ kankira nan fari, n minima nuxui kui dennaxe.»

³ «Haruna xa so hɔrɔmɔlingira kui tuura ra, naxan bama yunubi xafari serexe ra, a nun yexee kontonyi serexe gan daaxi ra. ⁴ A xa guba seniyyenxi gese fute daaxi ragoro a ma, a

xa wantanyi gese fute daaxi so. A xa a tagi ixiri beleti gese fute daaxi ra, a xa xunmase doxo a xunyi ma. A na ge a maxade, a xa na dugi seniyeñxi birin nagoro a ma. ⁵ Isirayila nama xa sikote firin so a yi ra yunubi xafari serexe ra, a nun yexee kontonyi keren serexe gan daaxi ra. ⁶ Haruna xa tuura ba a yete xa yunubi xafari serexe ra alako a tan nun a xa denbaya xun xa sara. ⁷ A xa na sikote firinyi ti n tan Alatala ya i, hõromolingira sode de ra. ⁸ A xa n tan Ala maxandi a xa tonxuma masen n be na sikote firinyi xa fe ra. Keren xa findi n tan Alatala gbe ra, boore xa lu Sentane be wula i. ⁹ Sikote naxan sugandixi n tan Alatala gbe ra, Haruna xa a ba yunubi xafari serexe ra. ¹⁰ Sikote naxan sugandixi a xa findi Sentane gbe ra, na mu faxama. Haruna xa a ti n tan Alatala ya i, a xa findi xunsare ra, a xa a bepin sigafe ra wula i Sentane be. ¹¹ Haruna xa tuura ba a yete xa yunubi xafari serexe ra, a xa findi a tan nun a xa denbaya xunsare ra. A xa na tuura kon naxaba yunubi xafari serexe ra. ¹² A xa surayi ganse rafe te wole ra naxan tongoxi serexebade fari n tan Alatala ya i. A xa surayi fupi belexe ya firin fan tongo. A xa na birin xanin dugi gbakuxi xanbi ra yire seniyeñxi kui. ¹³ A xa na surayi gan n tan Alatala ya i, alako tuuri naxan tema na xa saate kankira noxon a ma alako a naxa faxa. ¹⁴ A xa tuura wuli nde tongo a belexesole ra, a xa a kasan saate kankira makoto se ma xunsarade sogetede biri sanmaya solofere, a man xa a kasan na makoto se ya ra. ¹⁵ A xa sikote kon naxaba nama xa yunubi xafari serexe ra, a fa a wuli

xanin dugi gbakuxi xanbi ra. A xa na wuli kasan saate kankira makoto se ma nun saate kankira makoto se ya ra, alɔ a rabaxi tuura wuli ra ki naxe.»

¹⁶ «Na ki a xunsare sɔtoma yire seniyenxi be Isirayilakae xa seniyentarepa, e xa fe kobie, nun e xa yunubie xa fe ra. A xa a raba na ki hɔrɔmɔlingira fan be, naxan tixi Isirayilaka seniyentaree tagi. ¹⁷ Mixi yo naxa lu hɔrɔmɔlingira kui han Haruna minima yire seniyenxi fisamante kui temui naxe. A xa a tan nun a xa denbaya xun sara, a nun Isirayila jama birin. ¹⁸ A xa siga serexebade yire naxan na n tan Alatala ya i, a fa xunsare ba na serexebade be. A xa tuura nun sikote wuli sa ferie ma naxee nu na serexebade tunxunyi naanie ra. ¹⁹ A xa wuli kasan a belexesole ra sanya solofere serexebade ma, alako a xa seniyen Isirayilakae xa seniyentarepa xa fe ra.»

²⁰ «Haruna na ge xunsare bade yire seniyenxi, hɔrɔmɔlingira, nun serexebade be, a xa sikote boore maso naxan mu nu faxa. ²¹ A xa a belexe firinyie sa na sikote xun tagi, a fa Isirayilakae xa seniyentarepa, e xa fe kobie, nun e xa yunubi birin masen n tan Ala be. A na ge na kote birin sade sikote xun, a xa na sikote bejin wula i mixi nde saabui ra naxan bara tin na wali ra. ²² Na sikote yunubi birin xaninma a xun ma wula i, a bejin dennaxe.»

²³ «Na dangi xanbi, Haruna xa so hɔrɔmɔlingira kui, a xa a xa dugi gese fute daaxie ba, a naxee ragoroxi a ma beenu a xa so yire seniyenxi kui. A xa nee lu na. ²⁴ A xa

a maxa ye ra yire seniyeñxi kui, a dugi gbete ragoro a ma. A na ge, a xa mini, a serexe gan daaxi firin ba, keren a yete be, boore pama be. A xunsare sotoma a yete be nun pama be na kui. ²⁵ A man xa yunubi xafari serexe ture gan serexebade fari.»

²⁶ «Naxan sikote bepin wula i Sentane be, na lan a xa a xa dugie xa, a a fate maxa, a fa gbilen pama yonkinde. ²⁷ Tuura nun sikote naxee baxi yunubi xafari serexe ra, naxee wuli findi xunsare ra yire seniyeñxi, nee lan e xa xanin pama yonkinde fari ma, e kiri, e sube, nun e jape birin xa gan te ra. ²⁸ Naxan na wali rabama, a xa a xa dugie xa, a xa a fate maxa ye ra, a fa gbilen pama yonkinde.»

²⁹ «Seriye nan na ki wo be naxan mu kanama abadan. Kike solofere nde, xi fu loxo, wo xa sunyi suxu, wo naxa wali yo raba, wo tan, nun mixi naxee sabatixi naa kono e mu findi Isirayilakae ra. ³⁰ Na findima xunsare loxo ra wo be, alako wo xa seniyeñ, wo xa yunubi birin xa xafari n tan Alatala ya i. ³¹ Na findima malabui nun sali loxo ra wo be. Wo xa sunyi suxu na loxo. Yi seriye mu kanama abadan.»

³² «Ala naxan sugandixi, a naxan tixi serexedube kuntigi ra, na nan wo xun sarama. A luma a baba xa wali raba ra. A luma serexedube dugi seniyeñxie ragoro ra a ma. ³³ A luma yire seniyeñxi, hromolingira, serexebade, serexedube nun Isirayila pama birin xun sara ra. ³⁴ Yi seriye mu kanama abadan, alako je birin xunsare xa ba Isirayilakae be e xa yunubi birin ma fe ra.»

E Alatala xa yaamari birin suxu alo a masenxi Annabi Munsa be ki naxe.

17

Serexe bama dennaxe

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Haruna be nun a xa die be, a nun Isirayilaka birin be, Alatala yi nan yamarixi. ³ Isirayilaka naxan ninge, xa na mu a ra yexee, xa na mu a ra si bama serexe ra pama yonkinde kui, xa na mu a ra pama yonkinde fari ma, ⁴ a mu a xaninma horomolingira sode de xa ra alako a xa a fi n tan Alatala ma horomolingira yire, na kanyi luma ne alo faxeti. A bara faxe ti, a lanma na kanyi xa keru pama ya ma. ⁵ Yi yaamari wama a masenfe ne a Isirayilakae mu lanma e xa serexe ba burunyi. E xa fa xanunteya serexe ra serexedube nan xon n tan Alatala ya i n ma horomolingira sode de ra. ⁶ Serexedube xa na wuli kasan n tan Alatala xa serexebade seetie ma horomolingira sode de ra, a man xa na ture gan te i, a xa findi xiri fanyi ra n tan Alatala be. ⁷ Isirayilakae naxa sikote serexe ba kuye be sonon de. Na findima yanfanteya nan na n tan Alatala mabiri. Yi yaamari mu kanama abadan.»

⁸ «A fala e be, Isirayilaka, xa na mu a ra xone naxan sabatixi e tagi, xa a serexe gan daaxi, xa na mu a ra serexe gbete ba, ⁹ a mu a xanin horomolingira sode de ra, alako a xa fi n tan Alatala ma, na kanyi kerima ne a xa pama tagi.»

Wuli minfe tonyi

¹⁰ «Xa Isirayilaka nde, xa na mu a ra xɔɔɛ nde naxan sabatixi Isirayila boxi ma a naxa wuli min, n gbilenma nɛ na kanyi fɔxɔ ra, n fa a kerɪ a xa nama ya ma, ¹¹ barima sube nii bara lu a wuli ya ma. N bara wuli findi wo xunsare ra, naxan bama sɛrɛxɛ ra sɛrɛxɛbade fari. Wuli nan na xunsare ra. ¹² Na na a ra, n bara Isirayilakae yamari e naxa wuli min. Wo xa xɔɔɛ naxee sabatixi Isirayila boxi ma, e fan naxa wuli min de. ¹³ Xa Isirayilaka, xa na mu a ra xɔɔɛ nde naxan na wo tagi, sa sube nde, xa na mu a ra xɔni nde faxa naxan daxa a xa don, a xa na wuli ifili boxi ma, a bɛndɛ sa a fari, ¹⁴ barima sube nii na a wuli nan ya ma. Na na a ra, n bara Isirayilakae yamari wo naxa sube wuli yo min, barima sube nii na a wuli nan ya ma. Naxan yo na raba, a fama keride Isirayila nama ya ma.»

¹⁵ «Xa Isirayilaka, xa na mu a ra xɔɔɛ nde naxan na wo tagi, na sube don naxan faxaxi a yetɛ ma, xa na mu a ra sube gbɛtɛ naxan faxaxi ki gbɛtɛ ra, na kanyi xa a xa dugie xa ye ra, a man xa a yetɛ maxa. A mu sɛniyenma han nunmare ra. ¹⁶ Xa a mu a xa dugie xa, xa a mu a yetɛ maxa, na sɛniyɛntarɛɲa luma nɛ a ma.»

18

Kafui sɛriyɛ

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa bɛ, ² «A fala Isirayilakae bɛ Alatala nan n na, wo Marigi Ala. ³ Wo naxa Misirakae xa naamunye raba, wo nu na dɛnnaxɛ. Wo man naxa Kanaankae fan ma naamunye raba, n wo xaninma dɛnnaxɛ. Wo naxa bira e xa sɛriyɛ fɔxɔ ra. ⁴ Wo xa n tan nan

ma seriye nun n ma yaamarie rabatu, barima Alatala nan n na, wo Marigi Ala. ⁵ Wo xa bira n ma seriye nun n ma yaamarie nan foxo ra. Mixi naxan nee rabatuma, a simaya sotoma nee nan saabui ra. Alatala nan n na.»

⁶ «Wo naxa kafu wo nun wo barima. Alatala nan n na.»

⁷ «Wo naxa kafu wo nun wo nga, naxan findixi wo baba xa gine ra. Wo nga nan wo nga ra, wo naxa kafu a ra.»

⁸ «Wo naxa kafu wo nun wo nanden, naxan findixi wo baba xa gine ra.»

⁹ «Wo naxa kafu wo nun wo maagine, naxan findixi wo baba xa na mu a ra wo nga xa di ra, naxan barixi wo xonyi xa na mu a ra yire gbete.»

¹⁰ «Wo naxa kafu wo nun wo xa di xeme xa di gine, wo naxa kafu wo nun wo xa di gine xa di gine. E fatanxi wo yete fate nan na.»

¹¹ «Wo naxa kafu wo nun wo baba xa gine gbete xa di gine, wo baba naxan barixi. Wo maagine na a ra.»

¹² «Wo naxa kafu wo nun wo baba maagine ra. Wo baba bariboore na a ra.»

¹³ «Wo naxa kafu wo nun wo nga xunya, xa na mu a ra a taara. Wo nga bariboore na a ra.»

¹⁴ «Wo naxa kafu wo nun wo baba xunya xa gine, xa na mu a ra a taara xa gine. Wo baba xunya xa na mu a ra a taara nan gbe findixi na ginee ra. Wo nga nun wo mama nan lanxi e ma.»

¹⁵ «Wo naxa kafu wo nun wo xa di xa gine, wo xa di nan xa gine a ra.»

¹⁶ «Wo naxa kafu wo nun wo xunya, xa na mu a ra wo taara xa gine.»

17 «Xa wo nun gine nde bara kafu, wo nun a xa di gine tan naxa kafu de. Wo nun a xa di xeme xa di gine naxa kafu de, wo nun a xa di gine xa di gine naxa kafu de. Baribooremae na e ra, na fe mooli mu fan.»

18 «Wo nun wo xa gine xunya naxa kafu de, xa na mu a ra a taara, wo xa gine xa simaya kui. Na fe fama ne toone ra.»

19 «Wo nun gine naxa kafu a xa kike wali kui de, barima a mu seniyenxi na temui.»

20 «Sade fe naxa lu wo nun wo malanboore xa gine tagi de, na findima seniyentarena nan na.»

21 «Wo naxa wo xa di yo ba serexe ra Moloکو kuye be. Wo naxa wo Marigi Ala xili bexu. Alatala nan n na.»

22 «Xeme naxa kafu nun xeme ra. Fe jaaxi na a ra. Xeme lanma e nun gine nan xa kafu.»

23 «Xeme naxa kafu nun sube ra. Gine fan naxa kafu nun sube ra. Na fe mooli mu fan feo.»

24 «Wo naxa wo manoxo yi fe moolie ra, alo na sie a rabaxi ki naxe n naxee keru wo ya ra. 25 E xa fe jaaxie bara boxi yati manoxo. N e ratonxi na nan ma, e mu luma yi boxi ma sonon. 26 Wo tan Isirayilakae nun xone naxee na wo tagi, wo xa n ma seriyen nun n ma yaamarie rabatu. Wo naxa yi fe xonxie raba de. 27 Bekae nu bara na mooli raba beenu wo xa fa. Yi boxi findi yire seniyentare ra na nan ma. 28 Xa wo fan bira na mooli foxo ra, wo fan kerima ne yi boxi ma. 29 Mixi yo naxan na mooli rabama, a kelima ne a xa jama ya ma. 30 Wo xa n ma yaamarie rabatu, wo naxa na fe xonxie raba alo mixi naxee nu na be beenu wo xa fa. Wo naxa findi mixi

seniyentaree ra. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

19

Tinxinyi naxan nafan Ala ma

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, wo xa seniyen, barima n tan seniyen, wo Marigi Alatala. ³ Birin xa e nga nun e baba binya. Birin xa malabui loxoε seriye rabatu. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

⁴ «Wo naxa kuyee batu, wo naxa wure raxunu kuye yailanfe ra. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

⁵ «Wo xa xanunteya serexe ba n tan Alatala be a raba ki ma. ⁶ Serexe sube xa don a faxa loxoε, xa na mu a ra na kuye iba. Sube na xi saxan ti, na xa sa te i. ⁷ Naxan luma han xi saxan, a raharamuxi, a mu lan na mooli xa don. ⁸ Naxan na rabama, a na sare sotoma ne, barima a bara n tan Alatala xa se seniyenxi yelevu. Na kanyi raminima ne Isirayila pama ya ma.»

⁹ «Wo na xe xaba wo xonyi, wo naxa a tuxuie xaba. Baloe naxan birama boxi ma, wo xa na lu naa. ¹⁰ Wo na weni bogi ba wo xa sansie kon na, wo naxa gbilen a ma a firin nde. Bogi naxee fan yolonma e yete ma, wo xa nee fan lu na setaree be, a nun mixie be naxee kelixi jamanε gbeteε ma. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

¹¹ «Wo naxa muje ti. Wo naxa wule fala. Wo naxa wo boore yanfa. ¹² Wo naxa wo kali n xili ra wule fari, barima na kui wo wo Marigi Ala xili nan kanama. Alatala nan n na.»

¹³ «Wo naxa wo ngaxakerenyi tɔɔɔ, wo naxa a muɲa. Wo naxa wo xa walikε xa wali sare lu han tina.»

¹⁴ «Wo naxa tulixɔri konbi, wo naxa dɔnxui rabira. Wo xa gaaxu n tan Ala ya ra. Alatala nan n na.»

¹⁵ «Wo naxa kiiti sa tinxintareya ra. Wo naxa setare rafisa a boore bε, wo naxa banna rafisa a boore bε. Wo xa kiiti birin sa tinxinyi ra.

¹⁶ Wo naxa wo boore mafala. Wo naxa wo boore tɔɔɲεε alako a xa faxa. Alatala nan n na. ¹⁷ Wo

naxa wo ngaxakerenyi xɔn. Wo xa wo boore rasi, alako wo naxa yunubi sɔɔ a xa fe ra. ¹⁸ Wo naxa

wo gbεɲɔɔ. Wo naxa gbesenxɔnneya ragata wo sondonyi kui wo ngaxakerenyi bε. Wo xa wo boore xanu alɔ wo wo yetε xanuma ki naxε.

Alatala nan n na.»

¹⁹ «Wo xa n ma yaamarie rabatu. Wo naxa xuruse mɔɔli firin rate e boore ma. Wo naxa sansi mɔɔli firin si xε keren ma. Wo naxa dugi ragoro wo ma naxan dεgexi gεε mɔɔli firin na.»

²⁰ «Xa xεmε nde nun konyi gine nde kafu xεmε gbεtε naxan xa kote dɔxɔxi, naxan xun mu saraxi sinden, naxan mu xɔreyaxi, e xa ɲaxankata. Kɔnɔ wo naxa e faxa, barima konyi

gine nan a ra. ²¹ Na xεmε xa yεxεε kontonyi ba yetε ragbilen serεxε ra n tan Alatala bε

hɔrɔmɔlingira sode dε ra. ²² Serexedube xa na yεxεε kontonyi findi xunsare ra a bε n tan Alatala

ya i, a xa findi yetε ragbilen serεxε ra alako a xa yunubi xa xafari.»

²³ «Wo na so bɔxi kui n naxan fima wo ma, wo naxa wo xa sansi sixie bogie don sinden han ɲε saxan. E mu seniyeɲ, e luxi alɔ sunnetare.

Wo naxa e don. ²⁴ Naxee fan bogima je naani nde ma, na birin fima n tan Alatala nan ma, a xa findi n ma matoxoe ra. ²⁵ Naxee bogima je suuli nde ma, na tan birin findima wo baloe nan na. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

²⁶ «Wo naxa sube yo don wo mu naxan kon naxabaxi, a wuli xa mini. Wo naxa sematoe wali raba, wo naxa duureya raba. ²⁷ Wo naxa wo xunsexe maxaba wo xunyi seetie ma a radigilixi ra, wo naxa wo de xabe seetie maxaba, ²⁸ wo naxa wo fate maxaba jonyi to soxi wo ma. Wo naxa pirinti ti wo fate ma. Alatala nan n na.»

²⁹ «Wo naxa wo xa di gine mati langoe ra, alako wo xa boxi naxa bira langoeja foxo ra, a xa rafe fe jaaxie ra. ³⁰ Wo xa n ma malabui loxoe binya, a nun n ma yire seniyenxi. Alatala nan n na.»

³¹ «Wo naxa mixi fen naxan mixi faxaxie rawoyenma. Wo naxa bira sematoee foxo ra, xa na mu a ra wo findima seniyentaree nan na. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

³² «Wo xa mixi moxie binya, naxee xunsexe bara fiixe. Wo xa gaaxu wo Marigi Ala ya ra. Alatala nan n na.»

³³ «Wo naxa mixi rawali a jaaxi ra, naxee kelixi pamanε gbete e xa sabati wo xa boxi kui. ³⁴ Wo xa na xone mooli rasene alo wo ngaxakerenyi. Wo xa a xanu alo wo wo yete xanuma ki naxe. Wo fan nu na xoneya nan kui Misira boxi ma. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

³⁵ «Wo naxa tinxintareya yo raba, kiiti sade, se kuyeya maniyade, se binye maniyade, se rafe daaxi maniyade. ³⁶ Wo xa sikeeli xa kamali. Wo

se maniyase kamalixie rawali. Alatala nan n na, wo Marigi Ala, naxan wo raminixi Misira boxi ma. ³⁷ Wo xa n ma seriye nun n ma yaamari birin nabatu. Alatala nan n na.»

20

Fe xonxie Ala mabiri

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, xa Isirayilaka nde, xa na mu a ra xone nde naxan sabatixi Isirayila boxi ma, a xa di nde ba serexe ra Moloکو kuye be, pama xa na kanyi magono gemee ra han a xa faxa. ³ N tan fan gbilenma ne na mixi foxo ra, n a ramini pama ya ma, barima a bara n ma yire seniye nxi ye lebu, a bara n xili seniye nxi kana na serexe mooli ra Moloکو kuye be. ⁴ Xa pama a ya raxi na fe ma, e tondi mixi faxade, naxan a xa di baxi serexe ra Moloکو be, ⁵ n tan gbilenma ne na mixi nun a xabile foxo ra, n nee keru e xa pama ya ma, a nun mixi birin naxee n yanfama Moloکو kuye xa fe ra.»

⁶ «Xa mixi nde n yanfa, a bira sematoe foxo ra, a nun mixi naxan mixi faxaxie rawoyenma, n gbilenma na kanyi foxo ra, n a keru a xa pama ya ma. ⁷ Wo xa wo jere seniye nyi kui, alako wo xa seniye n, barima Alatala nan n na, wo Marigi Ala. ⁸ Wo xa n ma yaamarie rabatu, wo xa e ratinme. Alatala nan n na, naxan wo raseniye nma.»

⁹ «Naxan yo a baba danku, xa na mu a ra a nga, wo xa na kanyi faxa. A tan nan a faxa fe ragirixi, barima a bara a baba danku, xa na mu a ra a nga.»

10 «Xa xeme nde yene raba a malan boore xa gine ra, na xeme nun na gine xa faxa e xa langoeja xa fe ra.»

11 «Xa xeme nde kafu nun a baba xa gine ra, a bara fe jaaxi raba a baba ra. Wo xa na xeme nun na gine faxa e xa yunubi xa fe ra.»

12 «Xa xeme nde kafu nun a xa di xa gine ra, wo xa e firinyi birin faxa na yunubi xa fe ra, barima na fe mooli mu fan feo.»

13 «Xa xeme nde kafu nun xeme gbete ra alo xeme darixi a raba ra gine ra ki naxe, wo xa e firinyi birin faxa na fe xonxi xa fe ra.»

14 «Xa xeme nde kafu nun gine ra nun na xa di gine ra, e bara fe jaaxi raba. Wo xa e gan te ra, xeme nun gine, alako na fe xonxi mooli naxa lu wo tagi.»

15 «Xa xeme nde kafu nun sube ra, wo xa na xeme nun na sube birin faxa.»

16 «Xa gine nde a maso sube ra kafu booreja ra, wo xa na gine nun na sube faxa na fe jaaxi xa fe ra.»

17 «Xa xeme nde kafu nun a maagine ra, a baba xa di gine, xa na mu a ra a nga xa di gine, fe mayaagixi nan a ra. Wo xa e keru e xa jama ya ma, barima xeme bara kafu nun a maagine ra. Na kote xa lu a xun ma.»

18 «Xa xeme nde kafu nun gine ra naxan na a xa kike wali kui, a wuli naxa mini kene ma. E firinyi birin xa keru jama ya ma na fe ma.»

19 «Wo naxa kafu nun wo nga xunya, xa na mu a ra wo nga taara ra, xa na mu a ra wo baba maagine ra, barima wo bariboore nan e ra. Naxan na mooli rabama na kote xa lu a xun ma.»

²⁰ «Xa xeme nde kafu nun a baba xunya xa gine ra, xa na mu a ra a baba taara xa gine ra, e na kote xaninma ne. E birin fama faxade dibaritareja nan kui.»

²¹ «Xa xeme nde kafu nun a xunya xa gine ra, xa na mu a ra a kafu nun a taara xa gine ra, a bara fe seniyentare raba. E birin fama faxade dibaritareja nan kui.»

²² «Wo xa n ma seriye nun n ma yaamari birin nabatu, wo xa na birin naba, alako wo mu fama keride ki naxe boxi ma n wo rasabatima dennaxe. ²³ Wo naxa bira na boxi sie xa seriye foxo ra, n fama naxee keride wo ya ra. E naxan nabama na mu rafanxi n ma feo. ²⁴ N bara a fala wo be na boxi findima wo gbe ra. N bara na boxi fi wo ma, xipe nun kumi gbegbe na dennaxe. Alatala nan n na, wo Marigi Ala, naxan wo sugandixi sie tagi. ²⁵ Wo xa sube raharamuxie nun sube radaxaxie tagi rasa, e nun xoni raharamuxie nun xoni radaxaxie, alako wo naxa findi seniyentaree ra e saabui ra. N bara tonyi doxo na subee, na xonie, nun na boximasee ra. E mu seniyen. ²⁶ Wo xa findi n ma pama seniyenxi ra, barima n tan Alatala nan seniyen. N bara wo sugandi sie tagi, alako wo xa findi n gbe ra.»

²⁷ «Mixi yo naxan mixi faxaxie rawoyenma, xa na mu a ra a findi sematoe ra, wo xa a magono gemee ra han a xa faxes. A tan nan a faxes fe ragirixi.»

21

Serexedube xa seniyenyi

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, «A fala Haruna xa di serexedube be, serexedube naxa a yete findi seniyentare ra a xa mixi nde fure saabui ra, ² fo a xa mixi kende nde alo a nga, a baba, a xa di xeme, a xa di gine, a xunya xemema, a taara xemema, ³ nun a maagine, ginedimedi na naxan na, a mu doxoxi xeme taa sinden, a na a xonyi. Serexedube na din e fure ra, a findima ne mixi seniyentare ra. ⁴ A mu lanma serexedube xa findi seniyentare ra a xa gine fure xa fe ra, xa na mu a ra a xa gine xa mixie fure xa fe ra.»

⁵ «Xa jonfe bara a li, a mu lanma serexedube xa a xunyi bi, xa na mu a ra a de xabee seeti maxaba, xa na mu a ra a fate maxaba. ⁶ E xa seniyen e Marigi Ala be. E naxa e Marigi Ala xili kana, barima e tan nan serexe gan daaxie bama n tan Alatala be, naxee luxi alo n ma donse. E lan e xa seniyen na nan ma. ⁷ A mu lanma serexedube xa langoe gine doxo, xa na mu a ra gine futi kanne, xa na mu a ra gine xeme meexi naxan na. Serexedube tan seniyen a Marigi Ala be. ⁸ Wo xa a kolon mixi seniyenxi ra, barima a tan nan serexee fima Ala ma naxee luxi alo donse. Wo xa a kolon a seniyen, barima n tan Alatala seniyen, n tan naxan wo raseniyenma. ⁹ Xa serexedube xa di gine nde a yete rayaagima findife ra langoe ra, a bara a baba rayaagi. A lanma na gine xa gan te ra.»

¹⁰ «Serexedube kuntigi naxan sugandixi a ngaxakerenyie tagi, e ture seniyenxi sa a ma, e dugi seniyenxi ragoro a ma, na naxa a xunserexe kana, a naxa a xa dugi iboo. ¹¹ A naxa so fure

xun ma, a naxa findi seniyyentare ra fure xa fe ra, hali a baba xa na mu a ra a nga. ¹² A naxa mini yire seniyyenxi kui, a naxa a Marigi Ala xa hōrōmōlingira manōxo, barima n tan Ala nan a sugandixi, ture seniyyenxi saxi a xunyi ma. Alatala nan n na. ¹³ A xa ginēdimēdi dōxo ginē ra. ¹⁴ A naxa kaape ginē dōxo, a naxa ginē rabeyinxi dōxo, a naxa langoe dōxo, a naxa ginē dōxo ginēdimēdi mu naxan na. A xa ginēdimēdi tongo ginē ra a xa mixie ya ma, ¹⁵ alako a naxa a bōnsōe rayaagi. Alatala nan n na naxan a raseniyyenma.»

¹⁶ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁷ «A fala Haruna be, mixi mabenxi yo naxa serexedube wali raba, a serexe sa serexebade ma n tan Ala be. Na mu lanma abadan. ¹⁸ Mabenyie nan ya naxee mu daxa e xa e maso serexebade ra: naxan ya mu fan, naxan mu noma jereede a fanyi ra, naxan salonse nde kanaxi, ¹⁹ naxan belexe, xa na mu a ra sanyi giraxi, ²⁰ naxan kuntinxi, naxan xa kuye mu kamalixi, naxan ya mu fanxi, fate kiri fure na naxan ma, nun xeme banaxi. ²¹ Mabenyi yo fatan serexedube Haruna xabile ra, a naxa a maso n tan Alatala xa serexebade ra serexe gan daaxi bafe ra a Marigi Ala be. ²² A noma n tan Ala xa donse seniyyenxi mooli birin donde, ²³ konō a mu lan a xa a maso yire seniyyenxi fisamante xa dugi ra, xa na mu a ra serexebade ra. A naxa n ma yire seniyyenxi xili kana, barima Alatala nan n na, naxan a raseniyyenma.» ²⁴ Annabi Munsa naxa na masenyi ti Haruna, a xa die, nun Isirayilaka birin be.

22

Serexee nun marasenyenyi

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Haruna nun a xa die be, e xa Isirayilakae xa serexe seniyenxie ba a ba ki ma, barima e nee fima n tan nan ma. Serexedubee naxa n xili seniyenxi kana. Alatala nan n na.»

³ «A fala e be, xa e bonsœ mixi nde sa findi seniyentare ra, a naxa a maso Isirayilakae xa serexe ra e naxee fima n tan Alatala ma, na kanyi kerima ne n ya i. Alatala nan n na.»

⁴ «Kune fure na mixi yo ma Haruna bonsœ ya ma, xa na mu a ra korosila fure, na mu lan a xa serexe seniyenxi don fo a xa ge seniyende. A man mu lan mixi xa na raba xa a bara din mixi nde ra naxan bara din mixi fure ra. Xa ye seniyentare na minife mixi xemeya kui, a mu lan a xa serexe seniyenxi don. ⁵ Xa mixi nde bara din bubuse ra, xa na mu a ra mixi seniyentare ra, na mu lan a xa serexe seniyenxi don. ⁶ Naxan na rabama, na kanyi findima seniyentare nan na han nunmare. Beenu a xa na serexe seniyenxi don, a xa a fate maxa. ⁷ Soge na goro, a bara seniyen, a noma serexe seniyenxi donde sonon, barima a baloe na a ra.»

⁸ «Serexedube naxa sube don naxan faxaxi a yete ma. A man naxa sube don sube gbete naxan faxaxi, alako a naxa findi seniyentare ra. Alatala nan n na.»

⁹ «Serexedubee xa n ma yaamarie rabatu e baloe xa fe ra, alako e naxa yunubi soto, e fa faxa. Alatala nan n na, naxan e rasenyenma. ¹⁰ Mixi yo naxa serexe seniyenxi don xa serexedube mu

a ra. Hali serexedube xa xɔɔɛ, xa na mu a ra a xa walikɛ mu lanma a xa a don. ¹¹ Kɔɔɔ serexedube xa konyi, a naxan sara kɔbiri ra, a nun na konyi xa denbaya tan nɔma serexedube baloe donde. ¹² Serexedube xa di gine naxan dɔxɔxi xeme Ala kolontare xɔn ma, naxa serexe seniyenxi don. ¹³ Serexedube xa di gine naxan findixi kaɔɔɛ gine ra, xa na mu a ra xeme mɛɛxi naxan na e mu di bari, a gbilen a baba xɔnyi alo a nu na naa ki naxe a dimedi ra, na gine nɔma a baba baloe donde. Mixi yo naxan mu findi Isirayilaka ra, na mu lanma a xa na mɔɔli don. ¹⁴ Xa mixi nde sa serexe seniyenxi don kolontareya ma, a lan a xa a jɔxɔɛ fi kɔbiri ra, a man xa nde sa na fari. Na findima kɔbiri naxan na, a na donse sare nan itaxunma dɔxɔ suuli ra, a fa dɔxɔ keren ba a ra, a na so serexedube yi ra. ¹⁵ Serexedube naxa fe raba n tan Alatala xa serexe seniyenxie ra, a mu lan naxan xa raba ¹⁶ alako e naxa yunubi sɔɔ na serexe xa fe ra e naxee donxi. Alatala nan n na, naxan e raseniyenma.»

¹⁷ Alatala naxa a masen Annabi Munsa bɛ, ¹⁸ «A fala Haruna, a xa die, nun Isirayilakae birin bɛ, Isirayilakae birin, a nun xɔɔɛ naxee sabatixi Isirayila bɔxi ma, mixi naxan serexe gan daaxi bama n tan Alatala bɛ laayidi nde rakamalife ra, xa na mu a ra a yetɛ janige rabafe ra, ¹⁹ a lan a xa tuura nan ba, xa na mu a ra yetɛ kontonyi, xa na mu a ra sikɔɛ, lanyuru mu na naxan ma. ²⁰ Wo naxa xuruse yo ba lanyuru na naxan ma, barima n tan Ala mu na mɔɔli rasuxuma. ²¹ Xa mixi nde wama xuruse xungbe, xa na mu a ra xuruse lanma bafe xanunteya serexe ra n tan

Alatala be, laayidi nde rakamalife ra, xa na mu a ra janige rabafe ra, na xuruse fate xa fan, lanyuru yo naxa lu a ma, xa na mu a ra n tan Ala mu a rasuxuma. ²² Wo naxa xuruse yo ba naxan ya mu fan, naxan maxonoxi, naxan mabenxi, fure na naxan kiri ma. Wo naxa na mooli sa n tan Alatala xa serexebade fari, a xa findi serexe gan daaxi ra. ²³ I noma ninge, xa na mu a ra yexee kera jaaxi bade janige serexe ra, konon i mu noma na bade laayidi rakamali serexe ra de. ²⁴ Wo naxa xuruse banaxi, xemeya kanaxi, xa na mu a ra xemeya mu naxan be, ba serexe ra n tan Alatala be. Wo naxa na mooli ba serexe ra wo xa boxi ma. ²⁵ Wo naxa na xuruse mooli rasuxu xorse yi ra, wo xa e ba serexe ra wo Marigi Ala be, barima e fate mu fanxi, e mu kamalixi. N tan Ala mu nee rasuxuma.»

²⁶ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²⁷ «Ninge yore, yexee yore, nun si yore na bari, e xa lu e nga bun ma xi solofere, beenu e xa findi serexe gan daaxi ra n tan Alatala be. ²⁸ Wo naxa ninge, xa na mu a ra yexee, nun a xa di kon naxaba loxoe keren kui.»

²⁹ «Wo xa tantui serexe ba n tan Alatala be a ba ki ma alako n xa a suxu. ³⁰ Wo xa na serexe don na loxoe yati, a naxa lu han geesege. Alatala nan n na.»

³¹ «Wo xa n ma yaamarie rabatu, wo xa e suxu. Alatala nan n na. ³² Wo naxa n xili seniyeenxi kana. Isirayilakae birin xa a kolon n seniyeen. Alatala nan n na, naxan wo raseniyeenma. ³³ N tan nan wo ramini Misira boxi ra, n xa findi wo Marigi Ala ra. Alatala nan n na.»

23

Isirayila sali lɔxɔɛ

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, n tan Alatala xa sali lɔxɔɛ nan ya, naxee seniyeŋxi wo be. ³ Wo xa wali xi senni, kɔnɔ xi solofere nde findixi malabui lɔxɔɛ nan na, malanyi seniyeŋxi rabama lɔxɔɛ naxe. Wo naxa wali yo raba na lɔxɔɛ. Na findixi n tan Alatala nan gbe ra. Wo xa na seriye suxu wo sabatide birin.»

⁴ «N tan Alatala xa sali lɔxɔɛ gbetee nan ya, wo nama maxilima lɔxɔɛ naxee ma: ⁵ Kike singe, xi fu nun naani nde, soge dula temui, Sayamaleke Dangi Sali serexe xa ba n tan Alatala be. ⁶ N tan Alatala xa Taami Lebinitare Sali foloma na kike xi fu nun suuli nde lɔxɔɛ ne. Wo xa taami lebinitaree don na xi solofere bun ma. ⁷ Na sali xi singe kui, wo xa malanyi seniyeŋxi raba. Wo naxa wali yo raba na lɔxɔɛ. ⁸ Wo xa serexee gan daaxie ba n tan Alatala be na xi solofere bun ma. Xi solofere nde lɔxɔɛ, wo man xa malanyi seniyeŋxi raba. Wo naxa wali yo raba na lɔxɔɛ.»

⁹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁰ «A fala Isirayilakae be, wo na so boxi ma n naxan fima wo ma, wo na xe xaba, wo xa a xiri singe xanin serexedube xɔn. ¹¹ Serexedube xa na masen n tan Alatala be malabui lɔxɔɛ dangi xanbi, alako n xa a suxu wo be. ¹² Wo na xiri singe masenma n tan Alatala be lɔxɔɛ naxe, wo man xa yexee fanyi ne keren daaxi ba serexe gan daaxi ra n be, ¹³ a nun sansi xori dinxi konbo ya keren naxan masunbuxi ture ra. Na findima serexe gan daaxi ra n tan Alatala be naxan xiri

rafan n ma. Wo man xa weni litiri keren ba weni serexe ra. ¹⁴ Wo naxan soto xe xaba temui, wo naxa sese don, taami, tonsɔɛ ganxi, nun sansi xori ra, beenu wo xa na serexe ba wo Marigi Ala be. Seriyɛ nan na ki wo bɔnsɔɛ be wo sabatide birin. Na mu kanama abadan.»

¹⁵ «Fɔlɔ malabui loxɔɛ kuye iba ma, wo na xiri singe lintanma Alatala ya i serexe ra loxɔɛ naxɛ, loxun solofere xa dangi. ¹⁶ A xi tongo suuli nde, malabui loxɔɛ xi solofere nde kuye iba, wo man xa serexe ba n tan Alatala be daxamui neene ra. ¹⁷ Wo xa fa taami firin na wo naxan lintanma n tan Alatala ya i serexe ra, kelife ra wo xonyie. Wo xa e yailan sansi xori luxutaxi konbo ya keren na, wo lebinɩ sunbu a ra. Bogise singe serexe nan na ki n tan Alatala be. ¹⁸ Wo man xa yexɛɛ fanyi jɛ keren daaxi solofere sa na taami fari, tuura lanma keren, nun yexɛɛ kontonyi firin naxee bama serexe gan daaxie ra. Wo man xa sansi xori luxutaxi nun weni serexe sa nee fari. Nee gan xiri nafan n tan Alatala ma. ¹⁹ Wo man xa sikɔtɛ keren ba yunubi xafari serexe ra, a nun yexɛɛ firin jɛ keren daaxi, naxee findima xanunteya serexe ra. ²⁰ Serexedube na birin lintanma n tan Alatala ya i serexe ra, na taami singee, nun na yexɛɛ firinyie. E birin fima n tan Alatala nan ma, e fa lu serexedube be. ²¹ Na loxɔɛ wo xa malanyi seniyeɔxi raba. Wo naxa wali yo raba na loxɔɛ. Seriyɛ na a ra wo bɔnsɔɛ be yire birin abadan. ²² Wo na xe xaba wo xonyi, wo naxa a tuxuie xaba. Baloe naxan birama boxi ma, wo xa na lu naa setaree be, a nun mixie be naxee kelixi jamanɛ gbetɛɛ ma. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

²³ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be,
²⁴ «A fala Isirayilakae be, kike solofere nde, xi singe, wo xa wo malabu na loxoε, wo xa pama maxili sara xui ra, wo malanyi seniyenxi raba.
²⁵ Wo naxa wali yo raba na loxoε, wo xa serexe gan daaxie ba n tan Alatala be.»

²⁶ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be,
²⁷ «Kike solofere nde, xi fu nde xa findi Xunsare Loxoε ra. Wo xa malanyi seniyenxi raba, wo xa sunyi suxu, wo xa serexe gan daaxie ba n tan Alatala be. ²⁸ Wo naxa wali yo raba na loxoε, barima Xunsare Loxoε na a ra, wo xun sarama wo Marigi Alatala ya i loxoε naxe. ²⁹ Mixi naxan tondima sunyi suxude na loxoε, na kanyi raminima ne a xa pama ya ma. ³⁰ Mixi naxan wali yo rabama na loxoε, n a sontoma ne a xa pama tagi. ³¹ Wo naxa wali yo raba. Seriyε na a ra wo bonsoε birin be yire birin, naxan mu kanama abadan. ³² Na findima malabui loxoε nan na wo be. Wo xa sunyi suxu folofe na kike xi solomanaani loxoε nunmare ra, han a xi fu loxoε nunmare ra.»

³³ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be,
³⁴ «A fala Isirayilakae be, kike solofere nde xi fu nun suuli nde, Bage Ti Sali foloma, a bu xi solofere n tan Alatala xa binyε bun ma. ³⁵ Sali xi singe malanyi seniyenxi rabama ne. Wo naxa wali yo raba na loxoε. ³⁶ Wo xa serexe gan daaxie ba n tan Alatala be xi solofere bun ma. Xi solomasaxan nde wo xa malanyi seniyenxi raba. Wo xa serexe gan daaxie ba n tan Alatala be. Sali xungbe na a ra, wo naxa wali yo raba.»

³⁷ «N tan Alatala xa sali loxoε xungbee nan na

ki wo be. Wo xa serexee gan daaxie, sansi xori serexee, nun weni serexee ba a ba temui. ³⁸ Wo xa n tan Alatala xa malabui loxoe rabatu, wo xa xanunteya serexee, wo xa laayidi serexee, a nun wo xa janige serexee wo naxee fima n ma, wo xa e rakamali.»

³⁹ «Kike solofere nde xi fu nun suuli nde, wo ge xanbi wo xa xee bogisee malande, wo xa sali raba n tan Alatala be xi solofere bun ma. Sali xi singe nun a xi solomasaxan nde findixi malabui loxoe nan na. ⁴⁰ Sali xi singe, wo xa bogise fanyie ba sansi bilie kon na, tugi fensee, nun wuri tofanyi pingie. Wo xa seewa wo Marigi Alatala ya i xi solofere bun ma. ⁴¹ Wo xa yi sali raba Alatala be ne yo ne xi solofere bun ma. Seriyee na a ra wo bonsoe birin be naxan mu kanama abadan. Wo xa na sali raba kike solofere nde kui. ⁴² Wo xa xi bagee kui na xi solofere bun ma. Isirayilakae birin xa xi bagee kui, ⁴³ alako wo bonsoe xa a kolon a n a niyaxi ne wo benbae xa xi bagee kui n e ramini Misira boxi ra temui naxe. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

⁴⁴ Annabi Munsa xa masenyi nan na ki, a naxan masen Isirayilakae be Alatala xa salie xa fe ra.

24

Yire seniyenxi lanpui

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be,
² «Isirayilakae yamari, e xa fa oliwi ture fanyi ra i xon, alako lanpuie xa dexee temui birin.
³ Haruna xa a jengi sa lanpuie xon, naxee na horomolingira kui, yire seniyenxi seeti ma. Saate

kankira na na yire seniyeŋxi fisamante nan kui, dugi gbakuxi a sode de ra. A xa a niya lanpuie xa nu dexe n tan Alatala ya i temui birin, kelife nunmare ra han geesege. Seriyɛ na a ra wo bɔnsɔɛ be abadan. ⁴ Haruna xa a jɛngi sa lanpuie xɔn naxee dɔxɔxi lanpui dɔxɔ se xeema daaxie fari n tan Alatala ya i.»

⁵ «Wo xa taami fu nun firin yailan sansi xɔri luxutaxi fanyi ra, taami keren, sansi xɔri dinxi konbo ya keren. ⁶ Wo xa e sa safe firin, senni na seeti keren, senni na seeti boore, teebili fari n tan Alatala ya i. ⁷ Wo xa surayi fanyi sa taami safe seeti ma, naxan fama gande taami jɔxɔɛ ra n tan Alatala be. ⁸ Taami xa sa teebili fari malabui lɔxɔɛ birin. Seriyɛ na a ra Isirayilakae be abadan. ⁹ Haruna nun a xa die xa na taamie don yire seniyeŋxi, barima serexe seniyeŋxi na a ra, naxee fixi Alatala ma a gan daaxi ra. Seriyɛ na a ra naxan mu kanama abadan.»

Ala xa seriyɛ matandie

¹⁰ Lɔxɔɛ nde mixi nde naxa so Isirayilakae ya ma. A nga findi Isirayilaka nan na, kɔnɔ a baba naxa findi Misiraka ra. Gere naxa bira a i na mixi nun Isirayilaka nde tagi. ¹¹ Na kui, na Isirayila gine xa di naxa Alatala xili bexu, a a konbi. E naxa a xanin Annabi Munsa xɔn na fe ma. Na mixi nga xili ne Selomiti, Dibiri xa di gine, Dana bɔnsɔɛ. ¹² E naxa a suxu a fanyi ra han Alatala yati naxa a xa fe ya iba e be.

¹³ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁴ «Nama xa yi konbiti xanin jama yonkinde fari ma. Naxee na konbi mexi, nee xa e belexee sa a xunyi, jama birin fa a magɔnɔ geme ra han a

faxa. ¹⁵ I xa a fala Isirayilakae be, mixi yo naxan n tan Ala konbima, na yunubi kote luma a xun ma. ¹⁶ Naxan na n tan Alatala xili bexu, jama birin xa a magɔɔɔ gɛmɛ ra han a xa faxa. Xa a findi xɔɔɛ ra, xa a findi beka ra, a xa faxa barima a bara n tan Alatala bexu.»

¹⁷ «Mixi naxan na adamadi faxa, a fan xa faxa. ¹⁸ Mixi naxan na mixi nde xa xuruse faxa, a xa a jɔɔɔɛ so a yi. Nii jɔɔɔɛ xa fi nii ra. ¹⁹ Mixi naxan na a boore maxɔɔɔ, a fan xa maxɔɔɔ na ki. ²⁰ Maxɔɔɛ jɔɔɔɛ maxɔɔɛ nan na. Ya jɔɔɔɛ ya nan na, jinyi jɔɔɔɛ na jinyi nan na. A xa maxɔɔɔ alo a a rabaxi a boore ra ki naxe. ²¹ Mixi naxan na mixi xa xuruse faxa, a xa a jɔɔɔɛ fi, kɔɔɔ mixi naxan na adamadi faxa, na kanyi fan xa faxa. ²² Seriyɛ keren na a ra wo birin be, xɔɔɛ nun Isirayilakae. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

²³ Annabi Munsa to gɛ na masenyi tide Isirayilakae be, jama naxa na konbiti xanin jama yonkinde fari ma, e a magɔɔɔ gɛmɛ ra han a faxa. Na kui e naxa Alatala xa yaamari suxu alo Annabi Munsa a masenxi e be ki naxe.

25

Malabui jɛ

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be Turusinina geya fari, ² «A fala Isirayilakae be, wo na so bɔxi kui n naxan fima wo ma, wo xa a lu bɔxi xa malabu n tan Alatala xa binyɛ bun ma. ³ Wo xa xɛ wali suxu, wo xa mɛɛni weni bilie ma, wo xa e bogie ba. Wo xa na birin naba jɛ senni bun ma, ⁴ kɔɔɔ jɛ solofere nde wo xa a lu bɔxi

xa a malabu n tan Alatala xa binye bun ma. Wo naxa xe wali raba, wo naxa fefe raba weni bilie ra na je kui. ⁵ Sansi bogi naxee bulama e yete ma, wo naxa e xaba. Weni bogie naxee bogima e yete ma, wo xa e lu naa barima malabui je na a ra boxi be. ⁶ Boxi naxan naminima na malabui je kui, wo birin noma na donde, wo tan, wo xa konyie, wo xa walikεe, wo xa xone, ⁷ wo xa xurusee, a nun burunyi sube naxee na boxi kui. Boxi naxan namini a yete ra na je ra, na nan findima wo baloe ra.»

Xoreya Ne

⁸ «Wo xa malabui je solofere konti, je tongo naani nun solomanaani, je solofere doxo solofere. ⁹ A kike solofere xi fu nde, wo xa sarae fe nama be boxi birin kui, a findima Xunsare Loxoe nan na. ¹⁰ Na je tongo suuli nde xa findi xoreya je ra boxi mixi birin be. Konyi birin xa xoreya soto, kankan xa gbilen a xonyi a xabile ya ma. ¹¹ Na je tongo suuli nde findima Xoreya Ne nan na wo be. Wo naxa sansi xorie si, wo naxa sansi bogie nun weni bogie ba naxee bulama e yete ma, ¹² Xoreya Ne nan na ra, waxati seniyenxi na a ra wo be. Boxi daxamui xa findi wo xa baloe ra.»

¹³ «Na Xoreya Ne kui, birin xa gbilen e xa boxi ma. ¹⁴ Xa wo boxi matima wo ngaxakerenyi ma, xa na mu a ra wo bara nde sara wo ngaxakerenyi ma, wo naxa wo boore tooro na kui. ¹⁵ Wo xa na sara sare tinxinxi ra, naxan jse kontima kelife Xoreya Ne waxati. Wo ngaxakerenyi xa na mati wo ma seriye ki ma. A xa xe xaba je konti naxee luxi beenu Xoreya Ne xa a li. ¹⁶ Xa je wuyaxi

luxi, a sare xa mate na ki. Xa je wuyaxi mu luxi, a sare xa magoro. Wo xa a mato xe xabama sanmaya yeri beenu Xoreya Je xa a li. ¹⁷ Wo naxa wo boore tooro na kui. Wo xa gaaxu wo Marigi Ala ya ra. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

¹⁸ «Wo xa n ma seriye suxu, wo xa n ma yaamarie rabatu, alako wo xa lu yi boxi ma bojesa kui. ¹⁹ Boxi daxamui fama wo wasade, wo man sabatima bojesa kui. ²⁰ Xa wo sa maxorinyi ti yi ki, «Xa won mu sese sima je solofere nde kui, xa won mu sansi xabama na temui, won baloma munse ra fa?» ²¹ N tan nan baraka ragoroma wo ma je senni nde kui, naxan findima baloe ra wo be je saxan bun ma. ²² Wo xa sansi xori si je solomasaxan nde kui, konko wo donse ragataxi nan donma han je solomanaani nde. Donse naxan nagataxi, na wo ralima ne han baloe neene sa minima temui naxe.»

²³ «Wo naxa boxi mati a xa lu wo boore yi ra abadan, barima n tan nan gbe boxi ra. Wo luxi ne alo xoree naxee yigiyaxi n xonyi. ²⁴ Seriyе ki ma, wo xa tin yi boxi birin xun xa sara. ²⁵ Xa wo ngaxakerenyi nde a xa boxi mati a xa setareja ma, a bariboore nde xa na boxi matixi xun sara. ²⁶ Xa a bariboore mu na naxan noma na boxi xun sarade, konko a tan naxa sa na xunsare feere soto a yete ra, ²⁷ a xa boxi sare konti seriye ki ma, kelifе a sara temui, a fa na joxoe ragbilen a sara mixi ma, alako a xa gbilen a xa boxi masoto ra. ²⁸ Konko xa a mu na xunsare feere soto, na boxi xa lu a sara mixi yi ra han Xoreya Je ra. Na temui boxi kanyi man xa gbilen a xa boxi masoto ra.»

²⁹ «Xa mixi nde sa a xa banxi mati naxan na taa kui tete rabilinxi naxan na, a noma na banxi xun sarade je keren bun ma. ³⁰ Xa na banxi xun mu sara na je kui, a luma ne a sara mixi nun a bonsɔe yi ra abadan. Hali Xoreya Ne kui a sara mixi mu kelima naa. ³¹ Kono banxi naxee tixi taa xunxurie kui, naxee mu rabilinxi tete ra, nee luma alo boxi. E noma xun sarade. Naxan na mooli sarama, a lanma a xa mini na banxi Xoreya Ne ra.»

³² «Lewikae tan noma e xa banxie xun sarade e xa taae kui temui birin. ³³ Naxan bara Lewika nde xa banxi sara, a minima ne na kui Xoreya Ne temui, barima banxi naxee na Lewikae xa taae kui, nee findixi Lewikae nan gbe ra Isirayila nama tagi. ³⁴ Xe naxee na Lewikae xa taae rabilinyi, nee mu noma matide, barima Lewikae nan gbe e ra abadan.»

Doni seriyɛ

³⁵ «Xa wo ngaxakerenyi nde findi setare ra, fɛere mu na a yi ra a baloma naxan na, a lanma wo xa a mali alo xɔje, a xa lu wo fe ma. ³⁶ Wo naxa riba sa a xa doni xun ma. Wo xa gaaxu Wo Marigi Ala ya ra. Wo xa wo ngaxakerenyi yigiya. ³⁷ Wo naxa riba sa a xa doni xun ma, wo naxa riba sa a xa donse sare xun ma. ³⁸ Alatala nan n na, wo Marigi Ala, naxan wo raminixi Misira boxi kui, n xa Kanaan boxi fi wo ma, n xa findi wo Marigi Ala ra.»

Mixi xun sara seriyɛ

³⁹ «Xa wo ngaxakerenyi nde a yete mati wo ma a xa setareja ma, wo naxa konyi wali doxo a ma. ⁴⁰ A xa lu alo wo xa walike, xa na mu a ra wo xa

xɔɾɛ han Xɔɾɛya Ɲɛ waxati. ⁴¹ Na tɛmɛi, a tan nun a xa die xa xɔɾɛya, e xa gbilen e xabile ma, e benbae xa bɔxi ma, ⁴² barima n ma walikɛɛ nan Isirayilakae ra, n naxee raminixi Misira bɔxi ra. A mu lanma e xa mati konyiya ra. ⁴³ Wo naxa e yamari a ɲaaxi ra, wo xa gaaxu wo Marigi Ala ya ra. ⁴⁴ Xa wo wama konyie xɔn, wo xa e sara si gbɛtɛɛ tagi, naxee na wo rabilinyi. E tan nan xa findi wo xa konyie ra. ⁴⁵ Wo man nɔma konyie sarade si gbɛtɛɛ xa mixie ya ma naxee dɔxɔxi wo tagi, a nun e xabilɛɛ mixi naxee barixi wo xa bɔxi kui. Nee nɔma findide wo xa konyie ra. ⁴⁶ Wo nɔma e lude wo xa die yi ra kɛ ra. E nɔma lude konyiya kui abadan, kɔnɔ wo ngaxakerenyi Isirayilakae mu nɔma lude e ngaxakerenyi xa yaamari xɔɾɔxɔɛ bun ma.»

⁴⁷ «Xa wo ngaxakerenyi setare nde a yɛtɛ mati xɔɾɛ bannaxi ma wo xa bɔxi kui, xa na mu a ra na xɔɾɛ xabile mixi nde ma, ⁴⁸ wo ngaxakerenyi bariboore nde nɔma a xun sarade. ⁴⁹ A sɔxɔ, xa na mu a ra a sɔxɔ xa di, xa na mu a ra a bariboore nde gbɛtɛ, nɔma a xun sarade. Xa a fan fɛɛɛɛ soto, a nɔma a yɛtɛ xun sarade. ⁵⁰ A xa na xunsare kɔnti seriye ki ma, kelife a sara ɲɛ ma, han Xɔɾɛya Ɲɛ ra. A xa na ɲɔxɔɛ ragbilen a kanyi ma, a xa lu alɔ wali sare. ⁵¹ Xa ɲɛ wuyaxi luxi, a xunsare xa gbo na ki a kanyi mabiri. ⁵² Xa ɲɛ wuyaxi mu luxi beenu Xɔɾɛya Ɲɛ xa a li, a xunsare xa lan na ɲɛ xasabi ma. ⁵³ A nɔma lude alɔ walikɛ a kanyi xɔnyi, kɔnɔ a mu lanma a kanyi xa a yamari a ɲaaxi ra. ⁵⁴ Xa a mu nɔma a yɛtɛ xun sarade yi fɛɛɛɛ mɔoli yo ra, a tan nun a xa die xa lu e kanyi yi ra han Xɔɾɛya Ɲɛ ra,

55 barima n tan nan ma walikɛɛ na Isirayilakae ra, n naxee raminixi Misira bɔxi ra. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

26

Barake nun Danke

¹ «Wo naxa kuye yo yailan, wo naxa ala nde rafala, wo naxa gɛmɛ batu daaxi dɔxɔ, wo naxa gɛmɛ masolixi batu, barima Alatala nan n na, wo Marigi Ala. ² Wo xa n ma malabui lɔxɔɛ rabatu, wo xa n ma yire seniyeɛnxi binya. Alatala nan n na.»

³ «Xa wo n ma seriye suxu, xa wo n ma yaamarie rabatu, ⁴ n tune ragoroma ne wo be a waxati, bɔxi daxamui raminima ne, sansie bogima ne xe ma. ⁵ Sansi bɔnbɔ temui buma ne han weni bogi ba temui. Weni bogi ba temui fan buma ne han sansi si temui. Wo wasama ne baloe ra, wo sabati wo xa bɔxi ma bɔnesa kui. ⁶ N hinnema wo ra alako wo xa xi bɔnesa kui, alako burunyi subee nun geresoe naxa wo tɔɔɔ wo xɔnyi. ⁷ Wo nɔma ne wo yaxuie ra santidegema ra. ⁸ Wo xa sɔɔri suuli fama ne wo yaxui mixi keme keride. Wo xa sɔɔri keme fama wo yaxui mixi wulu fu keride. Wo fama nɔde wo yaxuie ra gere kui. ⁹ Won birin na a ra. N di wuyaxi fima ne wo ma, n wo rawuya. N nan n ma saate rakamalima ne wo be. ¹⁰ Wo yala maale donma ne han maale xaba temui. Wo a fori bama ne a sasee kui a xa gboe ma, alako wo xa nɔ maale neene ragatade. ¹¹ N luma ne wo sɛeti ma, n mu meema wo ra. ¹² N jɛrema ne wo ya ma. Wo Marigi Ala nan n na, wo fan bara findi n ma

nama ra. ¹³ Alatala nan n na, wo Marigi Ala, naxan wo ramini Misira bɔxi ra alako wo naxa lu e yi ra. N bara konyiya kote ba wo xun ma, alako wo xa ɲere xunnakeli kui.»

¹⁴ «Kɔnɔ, xa wo mu n xui rame, xa wo mu n ma yaamarie birin nabatu, ¹⁵ xa wo mu n ma seriye suxu, xa wo mu bira n waxɔnfe fɔxɔ ra, xa wo n ma saate kana, ¹⁶ n yi nan nabama wo ra: N yihadi ragoroma ne wo ma, n wo rafurama ne fure ɲaaxi ra naxan wo yae kanama, naxan wo bɔɲe tɔɔroma. Wo sansi xɔrie sima ne fufafu, barima wo yaxuie na birin donma ne. ¹⁷ N gbilenma ne wo fɔxɔ ra. Wo yaxuie nɔma ne wo ra, wo xɔnnantee wo yamarima ne. Wo luma gaaxui nan kui, wo nu wo gi hali mixi mu na wo fɔxɔ ra.»

¹⁸ «Kɔnɔ na birin kui, wo mu fama n xui ramede. N wo ɲaxankatama han sanmaya solofere wo xa yunubie xa fe ra. ¹⁹ N wo xa yete igboɲa kanama ne. N koore balanma ne wo ya ra han wo xa bɔxi xɔɔxɔ alɔ wure gbeeli. ²⁰ Wo senbe ɲonma ne fufafu. Wo xa bɔxi tondima ne daxamui ramide, wo xa sansie mu bogima sɔnɔn.»

²¹ «Xa wo lu n matandi ra, xa wo mu n xui rame, n wo ɲaxankatama han sanmaya solofere wo xa yunubie xa fe ra. ²² N burunyi subee rafama ne wo xili ma. E wo xa die faxama ne, e wo xa xurusee ibɔɔ, e wo sɔntɔ han mixi ɲon kirae xɔn ma.»

²³ «Na birin naba xanbi wo ra, xa wo mu tin n ma seriye ra, xa wo lu n matandi ra, ²⁴ n fe xɔɔxɔe rafama ne wo ma, n wo ɲaxankata han sanmaya solofere wo xa yunubie xa fe ra. ²⁵ N

gere rakelima ne wo ma n ma saate kanaxi xa fe ra. Wo na wo noxun wo xa taa makantaxie kui, n wo rafurama ne fure jaaxi ra, wo fa lu wo yaxuie sagoe. ²⁶ N kaame radinma wo ma temui naxe, gine fu taami ganma ne taami ganse keren kui. E na itaxun a xunxuri ra, e a xanin wo xon ma wo a don, konɔ a mu wo wasama.»

²⁷ «Na birin naba xanbi wo ra, xa wo mu wo tuli mati n na, xa wo tondi n waxonfe suxude, ²⁸ n fe xoxoxoe rafama ne wo ma, n wo jaxankata han sanmaya solofere wo xa yunubie xa fe ra. ²⁹ Wo fama wo xa die sube yati donde. ³⁰ N wo xa kuye batudee kanama ne naxee na geyae fari. N wo xa gemse rabirama ne, wo naxee batuma. N furee malanma ne wo xa kuyee fari. N wo raberinma ne, ³¹ n wo xa taa findi gbengberenyi ra, n wo xa batudee kana, n tondi wo xa serexee suxude sɔnɔn. ³² N na ge wo xa boxi kanade, wo yaxuie yati fama kaabade na xa fe ra. ³³ N wo rayensenma ne jamanɛ gbeteɛ ma, n wo jaxankatama ne santidegema ra. Wo xa boxi kanama ne, mixi yo mu luma wo xa taae kui.»

³⁴ «Na waxati bun ma wo xa boxi malabuma ne. Wo na wo yaxuie yire temui naxe, wo xa boxi fanma ne malabui saabui ra. ³⁵ Wo xa boxi malabui sɔtɔma na waxati nan kui a mu naxan sɔtɔ wo nu na menni temui naxe. ³⁶ Naxee mu faxama na gereɛ kui, nee luma ne gaaxui kui e yaxuie yire, hali wuri burexe nan din e ra, fo e e gi. E e gima ne, e bira hali santidegema kanyi yo mu na e foxɔ ra. ³⁷ E birama ne e boore fari, alo santidegema kanyi nan e foxɔ ra, a fa li mixi yo mu na e foxɔ ra. Wo mu noma tide wo yaxuie

ya ra. ³⁸ Wo sɔntoma nɛ si gbɛtɛɛ tagi, wo yaxuie nɔma nɛ wo ra. ³⁹ Naxee mu faxama gere kui wo ya ma, nee fama nɛ faxade e yaxuie xa bɔxi ma e xa yunubie nun e benbae xa yunubie xa fe ra.»

⁴⁰ «E fama e xa yunubie nun e benbae xa yunubie masende n bɛ, a nun e naxan nabaxi n na matandi kui. ⁴¹ N fan e tɔɔrɔma nɛ e yaxuie xa bɔxi kui, alako mixi naxee e yetɛ fixi n ma, e xa magoro. E xa e xa yunubie sare fi. ⁴² Na tɛmɔi n nan n ɲɔxɔ sama nɛ n ma saatɛ xɔn ma naxan na n tan, nun Yaxuba, Isiyaga, nun Iburahima tagi. N mu nɛɛmuma na bɔxi ma. ⁴³ Bɔxi fama nɛ malabude na tɛmɔi, barima Isirayilakae bara siga pon e xa yunubi sare fide. E bara n ma seriye bɛɲin, e bara yo n ma yaamarie ma.»

⁴⁴ «Kɔnɔ, n na e keri sigafe ra e yaxuie yire tɛmɔi naxɛ, n mu e rabɛɲinma han e xa sɔnto. N mu n ma saatɛ kanama e tan ma fe ra, barima Alatala nan n na, e Marigi Ala. ⁴⁵ N nan n ɲɔxɔ sama nɛ n ma saatɛ singe xɔn ma, n e ramini Misira bɔxi ra sie ya xɔri tɛmɔi naxɛ, alako n xa findi e Marigi Ala ra. Alatala nan n na.»

⁴⁶ Alatala xa seriye, a xa yaamarie, nun a xa masenyie nan na ki Alatala naxee masenxi Isirayilakae bɛ Annabi Munsa saabui ra Turusinina geya fari.

27

Mixi naxee e yetɛ fixi Ala ma

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa bɛ, ² «A fala Isirayilakae bɛ, xa mixi nde laayidi tongo, a xa mixi nde fi n tan Alatala ma, a nɔma a xun

sarade yi kobiri xasabi nan na. ³ Xa xeme na a ra naxan xa simaya kelima je moxoren han je tongo senni, a xun sarama gbeti kole tongo suuli nan na naxan maniyama yire seniyenxi maniyase ra. ⁴ Xa gine na a ra, a xun sarama gbeti kole tongo saxan nun a tagi nan na. ⁵ Xa di xeme na a ra naxan xa simaya kelima je suuli han je moxoren, a xun sarama gbeti kilo moxoren nan na. Xa gine dimedi na a ra, a xun sarama gbeti kole fu nan na. ⁶ Xa di xeme na a ra naxan mu je suuli sotoxi sinden, a xun sarama gbeti kole suuli nan na. Xa di gine na a ra, a xun sarama gbeti kole saxan nan na. ⁷ Xa xemoxi na a ra naxan xa simaya dangima je tongo senni ra, a xun sarama gbeti kole fu nun suuli nan na. Xa jelexefori na a ra, a xun sarama gbeti kole fu nan na. ⁸ Xa setare bara na laayidi tongo, naxan mu noma na xunsare xasabi fide, a lan a xa a yete masen serexedube be naxan fama xunsare xasabi falade a be a noma naxan na.»

⁹ «Xa mixi nde laayidi tongo xuruse nde fife ra, naxan noma bade serexe ra n tan Alatala be, na xuruse xa fi n tan Alatala ma. A bara seniyen. ¹⁰ Xuruse gbete mu fima a masare ra, a fan ba, a mu fan ba. Xa wo na rabama, e firinyi bara findi se seniyenxi ra. ¹¹ Xa sube raharamuxi na a ra, naxan mu bama serexe ra n tan Alatala be, a xa xanin serexedube xon. ¹² Serexedube xa xunsare nde fala sube keja ma. Na xa findi a sare ra. ¹³ Xa a kanyi wama na sube xun sarafe, a xa na sare fi, a man xa kobiri nde sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na se sare nan itaxunma doxo suuli ra, a fa doxo keren ba a ra,

a na fi xunsare ra.»

¹⁴ «Xa mixi nde a xa banxi fi n tan Alatala ma, serexedube xa na sare fala banxi keɲa ma. Na xa findi a sare ra. ¹⁵ Xa a kanyi wama a xun sarafe, a xa na sare fi, a man xa kobiri nde sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na banxi sare nan itaxunma doxo suuli ra, a fa doxo keren ba a ra, a na fi xunsare ra. Na temui banxi xa gbilen a kanyi ma.»

¹⁶ «Xa mixi nde a xa xe fi n tan Alatala ma, a sare fatanma sansi xori xasabi nan na naxan noma garansande naa. Gbeti kole tongo suuli xa fi fundenyi maniyɛ busali naani xasabi ra. ¹⁷ Xa a a xa xe fi Xoreya Ne nan kui, a sare mu masarama. ¹⁸ Xa a a xa xe fi Xoreya Ne dangi xanbi ne, serexedube xa ne konti naxee luxi beenu Xoreya Ne gbete xa fa. A xa nde ba xe sare ra na seriye kui. ¹⁹ Xa xe kanyi wama a xa xe xun sarafe, a xa na sare fi, a man xa kobiri nde sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na xe sare nan itaxunma doxo suuli ra, a fa doxo keren ba a ra, a na fi xunsare ra. Na temui xe xa lu a yi ra. ²⁰ Xa a mu xe xun sara, a fa a mati mixi gbete ma, a mu noma a xun sarade sonon. ²¹ Xoreya Ne na a li, na xe kanyi neene xa keli na boxi ma. Boxi bara seniyeɛn, a bara lu alo boxi naxan natonxi. A bara findi Alatala gbe ra, serexedube xa na rawali. ²² Xa mixi bara xe saraxi fi Alatala ma, naxan mu na a xabile ke ya ma, ²³ serexedube xa a sare fala a seriye ki ma. A na kolonma ne xasabi nan ma naxee luxi beenu Xoreya Ne xa a li. Na kanyi xa a sare fi na loxoɛ yati, barima a seniyeɛn n tan Alatala be. ²⁴ Xoreya Ne na a li, na

xε gbilenma na xε kanyi singe nan ma, boore a sara naxan ma. ²⁵ Na saree birin maniyama yire seniyeñxi xa se maniya ki nan ma. A kole keren lanxi garamu fu nan ma.»

²⁶ «Mixi yo mu noma a xa xuruse di singe fide n tan Alatala ma, barima a jan findixi n tan Alatala gbe nan na. Xuruse xungbe nun a lanma di singe birin findixi n tan nan gbe ra. ²⁷ Mixi noma sube raharamuxi xa di singe xun sarade. Na mixi xa a sare fi, a man xa kobiri nde sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na sube sare nan itaxunma doxo suuli ra, a fa doxo keren ba a ra, a na fi a xunsare ra. Xa a kanyi mu a xun sarama, a xa a mati a sare ra.»

²⁸ «Kono se ndee na mixi naxee fima n tan Alatala ma a boje birin na e findi n gbe ra, adama mu noma nee xun sarade sonon. Nee bara seniyeñ, nee bara findi n tan Alatala gbansan gbe ra. Nee noma findide mixi, xuruse, xε, xa na mu a ra se gbete ra. ²⁹ Mixi se naxee fima n tan Alatala ma na moli ra, e xun mu noma sarade, fo e xa faxe ne.»

³⁰ «Boxi farile birin findima n tan Alatala nan gbe ra, sansi xori naxan naminima nun wuri bili naxan bogima. Na farile birin fima n tan Alatala nan ma. ³¹ Xa mixi nde wama a xa farile xun sarafe, a xa a sare fi, a man xa kobiri nde sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na se sare nan itaxunma doxo suuli ra, a fa doxo keren ba a ra, a na fi a xunsare ra. ³² Xuruse farile birin findima n tan Alatala nan gbe ra, xuruse xungbe nun a lanma, xuruse demadonyi naxan birin kontima. Na farile birin fima n tan Alatala nan ma. ³³ Xurusee mu matoma xa a fan, xa a mu

fan. Xuruse mu noma masarade xuruse gbetε ra, xa na mu a ra na firinyi birin seniyenma nε, e findi n tan Alatala gbe ra, e sese mu noma xun sarade sonon.»

³⁴ Alatala xa yaamarie nan na ki, a naxee so Annabi Munsa yi ra Turusinina geya fari Isirayilakae bε.

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Évangélique Réformée Néerlandaise et les
Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Évangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source
files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2